

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

**Els deures a Educació Primària i una
aproximació a la seva gestió durant el
confinament
del COVID-19**

Marina Hurtado Muñoz

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne: 78221970M

Treball tutelat per Maria Teresa Adame Obrador

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball: Deures escolars, Educació Primària, Legislació, COVID-19
Confinament

RESUM

L'objectiu d'aquest treball de final de grau és analitzar la controvèrsia que generen els deures escolars a l'educació primària. Per dur-ho a terme ens aturarem a la normativa de l'estat Espanyol, el BOE i normatives vigents a comunitats autònomes que reflecteixen diferents propostes d'aplicació dels deures als centres educatius i el seu gestionament

A partir d'aquí observarem l'actual situació dels deures a l'estat espanyol així com l'evolució d'aquests al llarg del temps.

Els deures influeixen en l'alumnat, en la seva implicació i rendiment i les hores dedicades a aquests als diferents països de la Unió Europea són molt contraposades unes de les altres. És per això que analitzarem a l'infant com a principal agent en la pràctica per donar resposta a les seves necessitat educatives d'una forma significativa.

En darrer lloc, dona cabuda a la problemàtica del confinament, degut al COVID-19, la qual afecta a tots els eixos vertebradors de l'educació i a la seva pràctica. Per aquest motiu és important analitzar quines mesures s'han pres en quant als deures i les tasques escolars per donar continuació al curs escolar i com aquestes afecten a la comunitat educativa.

Paraules clau:

Educació, Primària, deures escolars, legislació, confinament.

RESUMEN

El objetivo de este trabajo de final de grado es analizar la controversia que generan los deberes escolares en la Educación Primaria. Para llevarlo a cabo nos pararemos en la normativa del estado Español, el BOE y normativas vigentes de comunidades autónomas que reflejan diferentes propuestas de aplicación de los deberes en los centros educativos y su gestión.

A partir de aquí observaremos la actual situación de los deberes en el estado español así como la evolución de estos a lo largo del tiempo.

Los deberes influyen en el alumnado, en su implicación y rendimiento y las horas dedicadas a estos en los diferentes países de la Unión Europea son muy contradictorias unas de las otras. Es por eso que analizaremos al niño/a como principal agente en la práctica para dar respuesta a sus necesidades educativas de una forma significativa.

En último lugar, damos lugar a la problemática del confinamiento, debido al COVID-19, la cual, afecta a todos los ejes vertebradores de la educación y a su práctica. Por este motivo es importante analizar qué medidas se han tomado en cuanto a los deberes y las tareas escolares para dar continuación en el curso escolar y como estas afectan en la comunidad educativa.

Palabras clave:

Educación, Primaria, deberes escolares, legislación, confinamiento.

ABSTRACT

The goal of this end-of-grade work is to analyze the controversy generated by schoolwork in Primary Education. To carry it out we will stop at the regulations of the Spanish state, the BOE, and current regulations of autonomous communities that reflect different proposals for the application of homework in schools and their management. From here, we will observe the current situation of homework in the Spanish state as well as the evolution of these over time.

Homework influence students, their involvement and performance and the hours spent on homework in different countries of the European Union are very contradictory to each other. That's why we'll look at the child as the main agent in practice to respond to their educational needs in a meaningful way.

Lastly, we give rise to the problem of confinement, due to COVID-19, which affects all the backbones of education and its practice. For this reason, it is important to look at what measures have been taken in terms of the homework and schoolwork to continue the school year how they affect the educational community.

Keywords:

Education, Primary, School Homework, Legislation, confinement.

ÍNDEX

1. JUSTIFICACIÓ

2. OBJECTIUS

3. DISSENY METODOLÒGIC

4. BASE DE DADES

5. MARC TEÒRIC

5.1. Concepte “Deures escolars”

5.2 Normativa dels deures escolars

5.2.1. Situació actual dels deures a Espanya

5.2.2 Situació dels deures a les Illes Balears

5.3. Deures i rendiment escolar

5.3.1 Quantitat de deures i rendiment escolar

5.3.2 Temps dedicat als deures i rendiment escolar

5.3.3 Aprofitament del temps dels deures i rendiment escolar

5.3.4 La motivació cap als deures i el rendiment escolar

5.3.5 L'enfocament dels deures i el rendiment escolar

5.4. Avantatges i desavantatges dels deures escolars

5.4.1 Avantatges dels deures escolars

5.4.2 Desavantatges dels deures escolars

6. MARC PRÀCTIC

6.1. Objectius

6.2. Metodologia

6.3. Desenvolupament

6.3.1. Situació del COVID-19 a les Illes Balears en Educació Primària

6.3.2. Gestió dels deures en dos centres escolars de Mallorca

6.3.2.1 CEIP Miquel Porcel

6.3.2.2 CEIP Nostra Senyora de Robines

7. DISCUSSIÓ

8. CONCLUSIONS

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. JUSTIFICACIÓ

Els deures escolars són un dels temes que major controvèrsia generen actualment en el sector educatiu. Encara que hi ha moltes investigacions sobre el tema no pareix haver-hi una resposta clara. Aquest tema es pot atendre des de diferents perspectives. D'una banda, des d'un component educatiu, el qual inclou als alumnes i al centre escolar d'educació primària i d'altra banda, en l'àmbit social, analitzant la relació de les famílies amb els deures dels seus fills/es i la relació escola-família.

Aquest tema ha generat gran controvèrsia no només a escala nacional sinó a també a escala europea. S'ha obert tot un debat internacional sobre els deures, ja que les proves PISA reflecteixen la relació entre els deures i el rendiment acadèmic de l'alumnat. A més s'han realitzat altres estudis que reforcen aquesta relació.

Per tal d'analitzar i abordar el tema dels deures a l'educació primària és necessari conèixer què entenem per deures, quin és el seu significat i si s'adequa la seva definició amb la seva pràctica. D'altra banda, analitzar la nostra legislació i comprovar al llarg dels anys quin paper ocupen els deures a l'educació. A més de noves lleis emergents durant els darrers anys, tractant específicament aquest tema.

Finalment, és important conèixer els avantatges i desavantatges que suposen els deures i com afecta a l'alumnat, el qual és el principal agent implicat en la pràctica.

Tot aquest tema, a més a més, ha suscitat encara més controvèrsia amb l'arribada a Espanya de la pandèmia del COVID-19. Aquest ha provocat un confinament, el qual, ha aturat tots els serveis educatius, entre d'altres. Per tant, les tasques escolars es fan des de casa. Tant mestres com alumnes han hagut d'adaptar-se a aquesta nova situació i gestionar els deures i el seguiment del curs escolar des d'una perspectiva diferents i sobretot amb un factor molt important, amb recursos tecnològics, del quals, probablement no totes les famílies disposen i per tant això obre una bretxa digital i poc inclusiva entre famílies i escola-

És per tant, un tema de gran importància avui en dia a tots els centres escolars, ja que en aquests predomina el debat entre mestres, famílies i alumnat sobre si els deures són una eina significativa per a l'educació o són ja, una pràctica tradicional, que ve donada de sèrie i la qual no es replanteja, sinó que ve donada com a eina al mestre i com a deure per l'alumnat.

2. OBJECTIUS

El principal objectiu que es persegueix, és donar una resposta a la controvèrsia i al debat què originen els deures. Per tant, a partir de l'anàlisi, la recerca i la comparació d'altres documents, establir un criteri clar, sobre si els deures donen una resposta eficient a l'educació actual, si es treballen o es plantegen des de la perspectiva adequada i sobretot si són significatius per a l'aprenentatge de l'alumnat.

La relació entre la legislació vigent i l'aplicació dels deures a les escoles, és un altre objectiu primordial, ja que, si legislativament ja es proposen canvis, amb més èmfasi s'hauria de produir un canvi i una reflexió sobre el tema en els centres educatius.

A partir de la revisió de la legislació i altres estudis realitzats, es vol aconseguir establir una idea clara sobre els deures escolars en l'educació i la forma en la qual aquests es poden regular (hores dedicades, participació de les famílies, quantitat de deures, etc.) de forma que sigui significatiu i rellevant en l'educació de l'alumnat.

Finalment, trobem la necessitat de fer una aproximació a la gestió dels deures durant el confinament, degut al COVID-19. Ja que aquest ha provocat un gir de 360 graus al sistema educatiu i a la seva gestió havent d'adaptar-se a aquesta nova situació, tant les famílies com les escoles i les tasques escolars a casa ara juguen un paper molt important per al seguiment del curs de l'alumnat.

3. DISSENY METODOLÒGIC

L'enfocament d'aquest treball consta de dues parts fonamentals: el marc teòric i el parc pràctic. A la primera part, s'establiran definicions de "deures escolars" que han fet diferents autors o institucions, per tal de situar-nos en un punt de partida i tenir un concepte clar sobre aquests. En segon lloc, s'analitzarà i revisarà la normativa espanyola al llarg dels anys i tractament dels deures en aquesta. Seguint aquest punt, es farà incís en la legislació actual i en normatives vigents reguladores dels deures escolars.

Realitzada aquesta recerca i tenint clar aquests punts podem començar a establir quina repercussió tenen els deures en l'educació de l'alumnat i si beneficia o no el seu

rendiment escolar. Per tant, analitzarem quins són els seus avantatges i desavantatges d'acord amb diferents articles i estudis realitzats.

La segona part, el marc pràctic tractarem la problemàtica deures escolars a l'Educació Primària amb la situació d'alarma emergent deguda a la pandèmia provocada per el COVID-19. Aquesta situació ha provocat un confinament, el qual afecta a tots els sectors educatius. Per la qual cosa, analitzarem com s'han gestionat les tasques i el seguiment el curs escolars, com afecta als infants, les famílies i els docents i quines eines educatives ha proporcionat el govern.

Finalment, quedaran reflectides les conclusions extretes de tota la investigació i d'aquesta forma es tractarà de donar una resposta clara a constant debat sobre deures i la controvèrsia que aquests generen entre la família, l'escola i l'alumnat.

4. BASE DE DADES

Base de dades	Paraules descriptors	Resultats obtinguts	Bibliografia
Google	Ley educación los deberes escolares Deberes y rendimiento escolar PISA in focus OECD español	Sense filtres	<p>ORDEN ECD/2146/2018, de 28 de diciembre, por la que se convoca a los centros docentes sostenidos con fondos públicos de Educación Infantil, Primaria y Secundaria y en centros de Educación Especial de la Comunidad Autónoma de Aragón para el desarrollo del proceso de reflexión en torno a las tareas escolares en el proceso de aprendizaje, Boletón Oficial de Aragón, 11 § 2146 (2019). Recuperat de http://www.boa.aragon.es/cgi-bin/EBOA/BRSCGI?CMD=VEROBJ&MLKOB=1056142882525</p> <p>Instituto Nacional de Evaluación Educativa. (2017). <i>¿Influyen los deberes en el rendimiento escolar?</i> (Evaluaciones internacionales). Recuperat de http://blog.intef.es/inee/2017/05/08/influyen-los-deberes-en-el-rendimiento-escolar/</p> <p>Valle-Arias, A., Regueiro-Fernández, B., Suárez-Fernández, N., Núñez-Pérez, J. C., Rosário, P., & Pan-López, I. (2017). Rendimiento académico, enfoques de trabajo e implicación en los deberes escolares. <i>MAGIS. Revista Internacional de Investigación en Educación</i>, 10(20), 123-142. https://www.redalyc.org/pdf/2810/281056021008.pdf</p> <p>¿Perpetúan los deberes las desigualdades en educación?. (diciembre, 2014) . <i>PISA in focus</i>. 1-4. Recuperat de</p>

			https://www.educacionyfp.gob.es/dctm/inee/pisa-in-focus/pisa-in-focus-n46-esp.pdf?documentId=0901e72b81dd8668
Google acadèmic	<p>Deberes escolares educación primaria Europa.</p> <p>LOMCE deberes escolares</p>	<p>Filtre: des de 2016, Ordenar per rellevància i només resultats amb espanyol.</p> <p>5.510 resultats Amb filtre d'interval específic 2018-2019 Amb filtre: només cercar pàgines en espanyol 1.500 resultats</p>	<p>Pelaz Tresgallo, S. (2016). Los deberes escolares en Educación Primaria: razones de una polémica en el contexto europeo. Recuperat de https://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/8837/PelazTresgalloSara.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p> <p>quintana, c. m. anexo ii documento base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje. http://ceipmariaquintana.catedu.es/wp-content/uploads/2019/01/TAREAS-ESCOLARES-CEIP-MAR%C3%8DA-QUINTANA.pdf</p> <p>fortún sanvicente, d. i. e. g. o. percepciones y creencias de los deberes escolares. la visión de las familias. https://zagan.unizar.es/record/78556/files/TAZ-TFG-2019-030.pdf</p> <p>Vizcaíno, I. (2016). ¿Qué dice la LOMCE sobre los deberes escolares? Deberes para fomentar el desarrollo de las competencias clave. <i>Periodico Escuela 4112</i>, 1-4. Recuperat de https://sosprofes.es/wp-content/uploads/2017/05/los-deberes-escolares.pdf</p>
Dialnet	<p>Deberes escolares sistema educativo</p> <p>Deberes escolares en casa</p> <p>Orígenes fracaso escolar en España</p> <p>Deberes escolares y rendimiento académico</p>	<p>253 resultats, amb filtre articles de revista i per rellevància 108 resultats.</p> <p>78 resultats amb filtre articles de revista 28</p> <p>28 resultats amb filtre articles de revista 9 resultats</p> <p>43 resultats. Amb filtre "tesis" 14 resultats.</p>	<p>Martínez, I. P., & Bailén, E. (2016). Deberes escolares: el reflejo de un sistema educativo. <i>Avances en Supervisión Educativa</i>, (25). https://avances.adide.org/index.php/ase/article/view/543/383</p> <p>Sánchez Lissen, E. (2015). Los deberes escolares en casa. <i>Diálogo familia colegio</i>, 309, 29-38. https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/47275/Lo%20deberes%20en%20casa_E%20Sanchez%20Lissen_Revista%20Dialogo%202015-2.pdf?sequence=1</p> <p>Fernández, J. J., & Rodríguez, J. C. (2008). Los orígenes del fracaso escolar en España. Un estudio empírico. <i>Mediterráneo económico</i>, 14. https://www.researchgate.net/profile/Juan_Carlos_Rodriguez6/publication/28294142_Los_origenes_d_el_fracaso_escolar_en_Espana_Un_estudio_empirico/links/553f63620cf23e796bfb3a85.pdf</p> <p>Pan, I. (2015). Deberes escolares y rendimiento académico en Educación Primaria. (Tesis doctoral). Recuperat de https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/16138/PanLopez_Irene_TD_2015.pdf?sequence=4&isAllowed=y</p>

5. MARC TEÒRIC

El constant debat sobre “Deures sí, Deures no” ha passat per totes les capes de l’educació, creant un debat públic que es trasllada a tots els àmbits socials que envolten a la comunitat educativa. “Si algo hay que reconocerle a los deberes escolares es que constituye una temática de enorme interés, actualidad y relevancia desde el punto de vista social y educativo” (Pan, 2015, p.14). Des dels grups de pares, passant per l’escola i els docents, els infants i fins arribar a termes legislatius on deixa encara més clar que és un aspecte que hem de tractar amb prioritat i urgència.

Per tant, en el marc teòric es vol donar àmplia informació sobre què són realment els deures, quina normativa els regula i a partir de la recerca de diferents estudis comprovar la seva eficàcia i conèixer si afecta al rendiment escolar. “Se trata, por tanto, de conocer bajo qué condiciones y circunstancias la prescripción de deberes escolares puede contribuir a mejorar el aprendizaje y el rendimiento académico de los estudiantes (...)” (Pan,2015, p.14).

Per la qual cosa, trobem de vital importància deixar de banda en aquest debat la polèmica i les ideologies i centrar-nos en l’infant com agent principal de la pràctica dels deures i enfocar-ho al seu aprenentatge. Ja que, és el propi alumne qui decideix el temps implicat en la tasca i l’estratègia executada per la seva resolució, és a dir, l’estratègia emprada pot ser la resolució dels deures de forma mecànica o pot estar orientada a comprendre la tasca i a la realització d’un aprenentatge significatiu. (Valle, Nuñez, Rosario, 2014).

Aquesta idea també es corrobora per Kohn (citada per Pelaz,2016) on explica en el seu llibre que, “por lo general, el objetivo al hacer los deberes no es aprender y mucho menos disfrutar con el aprendizaje, sino terminar rápido” (p.16).

Per aquest motiu, tenim la necessitat d’establir nous criteris que tinguin caràcter educatiu i que cerquin la finalitat d’un aprenentatge eficaç i racional o l’alumne hagi d’establir connexions, criteris de resolució de problemes i augmentar els seus esquemes mentals amb altres més significatius. Per tant, centrar-nos en els seus interessos i optar pel seu benefici tenint en compte que, els ha de poder solucionar ell mateix, ja que tal l’alumnat que presenta ajuda per part dels pares presentarà un avantatge en vers d’aquells que no, els quals, es trobaran en desavantatge (Kohn, citada per Pelaz, 2016).

5.1. Concepte “Deures escolars”

En primer lloc, hem de definir el concepte de deures o tasques escolars. Segons el Diccionari de la Llengua Catalana apareix una primera accepció atribuïda a “obligació” i diu així: “Haver de fer alguna cosa per necessitat física o lògica, per obligació moral, per la força de les circumstàncies, etc.”

Apareix una altra accepció relacionada amb l’educació, la qual diu: “Treballs escolars que els alumnes han de fer a casa.”

Ambdues definicions relacionen els deures amb una obligació. Però són o han de ser una imposició marcada per el mestre? O hauria de ser una decisió marcada per l’alumne?.

Si cercam la mateixa paraula al Diccionari de la Llengua Espanyola (RAE), surt una tercera accepció on estableix que els deures, en el sentit educatiu són un “Ejercicio que, como complemento de lo aprendido en clase, se encarga, para hacer fuera de ella, al alumnado de los primeros grados de enseñanza”.

Cooper (citad per Documento Base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje, 2019) «tareas asignadas a los estudiantes por los profesores para ser realizadas en horas no escolares» (p.13).

Altres autors donen la seva pròpia definició, Cooper, Cosden, Morrison, Albanese i Macias (citad per Nuñez et al., 2015) “consideran los deberes escolares como una parte más del trabajo académico del alumnado, que se asignan para realizar fuera del periodo habitual de clases con el fin de extender y ampliar la práctica de habilidades académicas.” (p. 562). Altres definicions que segueixen la mateixa linia seria la de Olimpia, Sheridan y Jenson (citad per Sánchez, 2014) els quals aporten la següent definició: “los deberes escolares consisten en el trabajo académico prescrito en la escuela que es destinado a extender la práctica de las tareas académicas a otros ambientes, durante las horas no lectivas” (p.35).

Contràriament, altres autors donen una altra visió a aquest concepte Rebelo i Correia (citad per Sánchez, 2014) i aporten la idea de que, les definicions sobre deures són poc clares i no aporten una visió clara al concepte de deures (p.35).

Perrenoud (citad per Sánchez 2014) aporta una definició més àmplia indicant tres moments puntuals on tenen lloc els deures escolars. Apuntant què:

Los deberes escolares como una de las rutinas y de los diversos momentos que componen el trabajo escolar, que en un principio se realizan fuera del aula, aunque en el aula se preparan, planifican y controlan; y además, prolongan o preparan directamente el trabajo hecho en la escuela (p.35).

La relació entre totes aquestes definicions és, d'una banda, l'absència de l'obligació i d'altra, la realització d'aquests deures fora de l'horari escolar. Per tant, si no són una obligació perquè els mestres tenim tan associat el fet dels deures com una imposició amb la qual l'infant pot obtenir puntuacions més positives o negatives, donant retroacció a aquestes tasques fetes a casa, arribant, fins i tot, a metodologies pròpies de la psicologia conductista, com el càstig negatiu. Moltes vegades aquesta pràctica està lligada amb el sentit de responsabilitat però Väterrot (citad per Pelaz, 2016) esmenta que "Tampoco está demostrado que los deberes enseñen a uno a ser responsable, sino que más bien enseñan obediencia." (P.15).

Seguint amb aquesta idea, cap de les definicions esmentades anteriorment tracten la idea de que els deures hagin de ser una pràctica significativa per el seu l'aprenentatge. Aquest s'haurien de mirar amb un visió com la que esmenta Väterrot (citta per Pelaz,2016) "puede que debamos extender el aprendizaje inculcándoles el placer y el valor de aprender o ayudándoles a investigar sobre aquello que les apasione y no mandándoles ejercicios monótonos y tareas tediosas" (p.15). És a dir, centrant la pràctica dels deures cap a un aprenentatge competencial i tenint en compte el interessos de l'infant.

En conclusió, no he trobat una definició acord amb la idea que jo tinc dels deures, per tant faré la meva pròpia definició, raonada en base a les idees anteriorment exposades. D'aquesta forma la definició seria: Els deures escolars són una eina opcional dirigida a l'alumat per treballar de forma autònoma continguts escolars de forma significativa i competencial..

5.2 Normativa dels deures escolars

Es considera necessari revisar la normativa de l'Estat espanyol que regula els deures a Educació Primària per establir arguments de pes a aquesta ideologia i per poder dur-ho a terme en els centres escolars, recolzats per les lleis del nostre país.

Perquè no hi ha eina més eficaç que el saber. Si tenim clar sobre quines bases ens podem recolzar, els nostres arguments seran més convincents i podrem promoure un canvi a escales majors.

Analitzem les normatives esmentades en el documento Anexo II Documento base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje.(2018-2019).

RESOLUCIÓN DEL 13 DE NOVIEMBRE DE 1964 (BOE 26 DE NOVIEMBRE DE 1964)

En aquesta resolució de la Direcció General d'Ensenyanza Primària exposa certes limitacions i recomanacions en relació als deures fora de l'horari escolar. Pretén trobar un equilibri entre les tasques escolars i el temps de joc que pertany al infant. Per tant, estableix un seguit de normes enfocades a inspectors, directors i mestres d'Educació Primària.

El Director General J. Tena (1964) redacta les següents normes:

1º. Durante la educación preescolar (niños de dos a seis años) y los tres primeros cursos de escolaridad (niños de seis a nueve años), las tareas para realizar fuera de las horas de clase serán suprimidas totalmente o reducidas al mínimo Indispensable.

2º. En los cursos cuarto a octavo (niños de nueve a catorce años), la realización de estas tareas podrá aumentar cuantitativamente en relación con la edad de los escolares, pero teniendo en cuenta que en ningún caso se vean éstos precisados con dichas tareas a emplear la mayor parte del tiempo de que disponen para juegos, recreo, (...) y mucho menos a disminuir las horas de descanso

4º. "Tampoco se impondrán estas tareas para ser realizadas de modo perentorio, sino que se dará al escolar el mayor tiempo posible para realizarlas."

5°. En el aspecto cualitativo, los ejercicios correspondientes no consistiran nunca en repeticiones, copias, cuentas, etc.,(...).Se preferirá encomendar ejercicios que favorezcan la iniciativa y expresión personal, así como la observación de hechos y fenómenos que se producen en la vida real con más espontaneidad que en la escuela.

6°. “La puntuación o calificación que se otorgue a estas tareas no deberá repercutir en la calificación que se lleve en clase(...).”

Una Regulació de fa 56 anys, exposava criteris prou clars per a la regulació dels deures escolars. Això vol dir que aquest debat i problemàtica, ja era existent en aquella època. No obstant, aquestes mesures pareixen haver desaparegut o més ben dit, en Resolucions o legislacions posteriors, no s'han tingut en compte.

Els criteris que exposa són molt clars i a més adopten la idea de les garanties i drets de l'infant en quant al joc i al descans així com, també la idea de que aquestes tasques siguin significatives i competencials per al seu aprenentatge.

RESOLUCIÓN DEL 3 DE OCTUBRE DE 1973 (BOE 18 DE OCTUBRE DE 1973)

Aquesta resolució de la Direcció General de Ordenación Educativa estableix una sèrie de normes per regular els deures fora de l'horari lectiu en centres d'Educació Bàsica. Exposa, noves idees per adequar-se al canvi educatiu i estableix una sèrie de normes per al professorat i les famílies.

Així el Director General J. Giménez (1973) redacta les següents de normes:

1°. “Los programa de los centros seran elaborados de forma que eviten como norma general el recargo de actividad de los alumnos con tareas suplementarias fuera de la jornada escolar.”

2°. “Con carácter transitorio y excepcional se podrán asignar deberes más intensos y de forma individual a aquellos alumnos que, por ausencia prolongada u otras graves razones, no hayan podido seguir el ritmo normal de trabajo en el centro.”

5.º “En aquellos centros que tengan establecida voluntariamente la realización de actividades extraescolares, que supongan prolongación de la jornada escolar normal, quedarán totalmente suprimidas las tareas para realizar por los alumnos en sus domicilios”

Aquesta Regulació adopta un caràcter totalment segregatiu. És a dir, aquells infants que no segueixen el ritme normal de classe per les seves dificultats sí han de tenir una càrrega major de deures. Si aquests infants, amb l'ajuda d'un mestre i dels seus companys no pot seguir un ritme o acabar una tasca dins l'aula, a la seva casa amb l'ajuda mínima tampoc podrà fer allò que li ha quedat penjat, a demés totes les altres tasques.

Hem de tenir en compte que aquesta regulació entra dins el període de la Dictadura Franquista i per tant, pot ser aquí quan ja Regulacions i legislacions anteriors es deixen de tenir en compte.

Les lleis posteriors a aquesta, estem parlant per tant de la LOECE (1980), de la LODE (1985), la LOGSE (1990), la LOPEG (1995) i la LOCE (2002) no fan cap referència ni aborden en cap dels seus articles el tema dels deures escolars. Per tant des d'aquesta llei fins les lleis actuals no hi ha cap article ni llei que gestioni i reguli la pràctica dels deures escolars als centres.

LLEI ORGÀNICA 2/2006, de 3 DE MAIG, D'EDUCACIÓ (LOE) I LLEI ORGÀNICA 8/2013, DE 9 DE DESEMBRE, PER A LA MILLORA DE LA QUALITAT EUCATIVA (LOMCE)

Les normatives vigents, no paren a cap del seus articles, a la redacció concreta de la gestió dels deures escolars, sinó què deixen oberta tota una bretxa d'interrogants perquè aquesta queda en mans de cada centre escolar i reflectit en el seu Projecte de Centre (PEC).

Així la LOE (2006) a l'article 120.1 de Disposicions Generals estableix que “Els centres disposen d'autonomia pedagògica, d'organització i de gestió en el marc de la legislació vigent i en els termes recollits en aquesta Llei i en les normes que la despleguin.”(P.1323).

També assenyalava a l'article 121.5 que "Els centres han de promoure compromisos educatius entre les famílies o tutors legals i el mateix centre en què es consignin les activitats que pares, professors i alumnes es comprometen a dur a terme per millorar el rendiment acadèmic de l'alumnat".(p.1324)

Mentre que la LOMCE (2013) es modifica el punt 121.3 quedant redactat de la següent forma:

En el marco de lo establecido por las Administraciones educativas, los centros establecerán sus proyectos educativos, que deberán hacerse públicos(...). Asimismo, corresponde a las Administraciones educativas contribuir al desarrollo del currículo favoreciendo la elaboración de modelos abiertos de programación docente y de materiales didácticos que atiendan a las distintas necesidades de los alumnos y alumnas y del profesorado. (p.44)

I també afegeix un nou apartat a l'article 121, establint així el punt 121.8:

"El proyecto educativo de los centros docentes con especialización curricular deberá incorporar los aspectos específicos que definan el carácter singular del centro."

Per tant, queda establert que és en el PEC on s'han d'incorporar aspectes específics del centre, on podem incloure, la gestió dels deures. I encara que disposen d'autonomia pedagògica per la seva elaboració tal i com estableix la LOE (2006) a l'article 120.2 "Els centres docents disposen d'autonomia per elaborar, aprovar i executar un projecte educatiu i un projecte de gestió, com també les normes d'organització i funcionament del centre"(p.1312) , s'han de tenir en compte una sèrie de ítems ja que segons l'article 121.2 de la LOE (2006):

El projecte esmentat, que ha de tenir en compte les característiques de l'entorn social i cultural del centre, ha de recollir la forma d'atenció a la diversitat de l'alumnat i l'acció tutorial, així com el pla de convivència, i ha de respectar el principi de no-discriminació i d'inclusió educativa com a valors fonamentals, com també els principis i objectius que recullen aquesta Llei i la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació.(p. 1323)

Seguint aquesta idea, la gestió dels deures escolars que queda reflectida en el PEC del centre haurà de tenir en consideració les característiques de l'alumnat i

de l'entorn. Per la qual cosa, implica una adaptació inclusiva d'aquests. Això vol dir que tot l'alumnat ha de poder accedir a les tasques escolars i s'ha de garantir l'execució d'aquestes, per tant s'ha de tenir en compte el nivell d'implicació de les famílies, així com també els recursos TIC dels que disposen. A més de les hores que hi dediquen els alumnes a activitats fora de l'escola. Ja que, tots els centres han de garantir un ensenyament de qualitat i si els deures impliquen una activitat més per reforçar-la, és necessari un compromís amb tot un seguit de consideracions i garanties per l'infant. Aquesta idea d'ensenyament de qualitat també es esmentada a la LOE (2006) a l'article 122.1: "Els centres han d'estar dotats dels recursos educatius, humans i materials necessaris per oferir un ensenyament de qualitat i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació."(p.1324).

En conclusió la normativa vigent, no aporta una idea clara sobre els deures, ni en quant a la seva gestió, ni en quant als horaris o implicacions. Així com tampoc quin paper juguen a l'educació de l'infant o el rol dels agents implicats en aquesta pràctica. És per això, que encara que la LOE i la LOMCE ens donen algunes aportacions, aquestes s'han d'agafar amb pinces i sempre tenir iniciatives que duguin a una consecució significativa i de qualitat per a l'aprenentatge de l'infant. Tal i com queda reflectit a Llei reguladora del dret a l'educació a l'article sisè 3.a.: tot alumne té dret a rebre una formació integral, la qual li permeti desenvolupar les seves possibilitats i personalitat al màxim (LODE, 1985, p.8)

LEY 26/2018, DE 21 DE DICIEMBRE, DE DERECHOS Y GARANTÍAS DE LA INFANCIA Y LA ADOLESCENCIA.

Aquesta llei, emergent fa tant sols un parell d'anys regula per primera vegada els deures escolars, al capítol XI, article 69.3 estableix que "Durante las etapas de educación obligatoria se procurará que la mayor parte de las actividades de aprendizaje programadas puedan realizarse dentro de la jornada lectiva, de manera que las que tengan que realizarse fuera de ella no menoscaben el derecho del alumnado al ocio, al deporte y a la participación en la vida social y familiar"(p.33).

Però hem de recalcar que aquest article esmenta que “es procurarà” per tant no és una obligació com a tal per es centres, sinó que, més bé es una recomanació. No obstant això estem parlant dels drets i les garanties dels infants, per tant aquesta recomanació s’hauria de tenir molt present en la pràctica docent i hauria de quedar reflectida al PEC dels centres.

5.2.1. Situació actual dels deures a Espanya

Els deures escolars són un reflex de la situació a les nostres aules. En aquest apartat analitzarem en quin punt es troba Espanya, en relació amb els deures i segons diferents fonts i articles d’investigació i també la relació entre els deures en Espanya i altres països de la Unió Europea.

Cada país presenta una perspectiva diferent cap a l’educació i li donen un enfocament o un altre al tema dels deures escolars. Tal com diuen Ortega i Gasset (citat per Sánchez,2015) “búsquese en el extranjero información, pero no modelo”.(p.4)

Amb aquesta perspectiva vull enfocar aquest apartat, cercant informació i comparant i a partir d’aquí podem reflexionar.

Concretarem el nostre estudi basant-nos principalment en documents de l’OCDE i PISA, hem de tenir en compte que la majoria d’aquests estudis es fan a infants a partir de quinze anys. Encara que no es trobin en l’etapa escolar de Primària els estudis ens donen una òptica objectiva dels deures als diferents països i podem tenir en consideració que els resultats no deuen variar molt d’una tapa a una altra, ja que se segueix una mateixa línia, normalment, tal com indica L’Annex II Documento base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje (2019):

Deberemos tener bien presente si trabajamos con los datos de OCDE o PISA que estos hablan de alumnos de 15 años. Esta es una edad donde los deberes escolares podrían comprenderse mejor que en etapas anteriores, como la educación primaria o incluso la educación infantil (p.27).

Treballant amb aquestes dades obtenim resultats a partir de PISA, 2006 on més d’un terç de l’alumnat de quinze anys en Espanya dedicava més de dues hores a la setmana a la realització de deures (Red Eurydice, 2012, p. 149). Més endavant

recollim informació de l'estudi PISA, 2009, analitzen les hores que hi dediquen els alumnes a les matèries de llegua, matemàtiques i ciències. En Espanya i Portugal es dedicaven més de dues hores setmanals a les matemàtiques en relació amb les altres matèries.(Red Eurydice, 2012, p. 149).

Per tant, el punt en què es troba Espanya en relació amb la resta de països segons L'Annex II Documento base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje (2019):

España es el quinto país de l'OCDE en tiempo dedicado a los deberes escolares con más de seis horas semanales. Datos extraídos de PISA 2009 indican que a partir de cuatro horas semanales los deberes tienen una incidencia insignificante en el rendimiento escolar. (p.26)

En 2009, Espanya s'ubicava en aquest rànquing. No obstant pareix no haver canviat molt la situació perquè estudis més recents indiquen que Espanya és el cinquè país de l'OCDE que hi té major nombre de deures arribant a dedicar més de sis hores setmanals (Bailén i Polo, 2016, p.). Seguint aquesta idea l'estudi PISA (PISA, 2012) esmentat per Bailén i Polo (2016) ens deixa les següents dades:

El propio estudio PISA (PISA, 2012) analiza la media de tiempo (en minutos por semana) que los alumnos de 15 años invierten cada semana después del horario escolaren trabajar con un tutor personal (de pago o no), estudiando con los padres u otro miembro de la familia, asistiendo a academias (pagadas por sus padres), y realizando, igualmente, los deberes solicitados por los docentes. A todo este tipo de situaciones, los adolescentes de 15 años españoles dedican 10 horas a la semana (p.6).

Per tant, no només s'observa un gran volum de deures i hores dedicades a les tasques escolars com a tal sinó que també s'analitzen altres situacions on els deures ocupen lloc en la vida de l'alumat i on s'impliquen agents externs a aquesta pràctica.

Tot això augmenta les desigualtats socials d'una forma significativa, ja que d'una banda no totes les famílies es poden permetre tutors personals o acadèmies i d'altra banda aquestes 10 hores setmanals dedicades a aquestes tasques no són ocupades per hores d'oci, joc o descans. A més a més hem de tenir en compte que hi haurà alumnat que presenti necessitats específiques i

probablement té hores ocupades en logopedes, psicòlegs o metges. Per tant estem creant una barrera educativa encara més gran per a tots aquests infants. Encara que aquest tema el tractarem amb profunditat més endavant.

5.2.2. Situació dels deures a les Illes Balears

Per contextualitzar, és important conèixer quina regulació té la nostra comunitat autònoma en relació amb les tasques escolars.

La Conselleria d'Educació i Universitat encarregada de la direcció general planificació, ordenació i centres estableix a través de la plataforma del GOIB una sèrie d'Instruccions sobre deures o tasques escolars a la llar (2017).

Com ja he esmentat anteriorment, els centres tenen autonomia pedagògica però segons aquest document, dins el marc d'aquesta autonomia s'ha d'acordar en primer lloc una orientació comuna sobre els deures. Un pic elaborada, s'ha d'aprovar al claustre i s'ha d'incloure en la Programació General Anual del centre (PGA) a partir del curs 2018-19. (GOIB, 2017, p. 1).

Aquest document té una visió positiva dels deures, al·ludint que aquests ajuden a fomentar l'autonomia, la responsabilitat i crear hàbits d'estudi. I a partir d'aquí estableix una sèrie d'instruccions (GOIB, 2017, p. 1).

Queden reflectides les més rellevants segons el meu criteri. Així doncs segons GOIB (2017):

- “Les tasques s'han de dissenyar de tal manera que l'alumnat les pugui realitzar autònomament, sense que calgui l'ajuda dels seus pares o terceres persones, encara que es pugui sol·licitar la seva supervisió i/o control.”(p.1)
- “Han de ser accessibles per a tot l'alumnat al qual van dirigides, indistintament de les seves condicions personals i socials. És important tenir en compte aquesta consideració pel que fa als recursos materials que es requereixin.” (p.1)
- “Juntament amb les tasques amb un component de reforç i entrenament, se'n pautaran d'altres (...) les que afavoreixin el treball en equip, de tipus col·laboratiu. En aquest sentit, convindrà diversificar-ne la tipologia.” (p.2)

- “En general, s’ha de procurar que les tasques serveixin per assolir competències clau (entre elles la d’autonomia personal) i no siguin simplement una repetició del que s’ha fet a classe.” (p.2)
- “Com a orientació general, es recomana no superar els 60 minuts diaris en els darrers cursos del segon cicle de l'Educació Primària, i els 120 minuts diaris en el segon cicle de l'Educació Secundària Obligatòria. S’ha de procurar respectar els períodes de descans (caps de setmana i períodes de vacances escolars).” (p.2)

Aquest document tracta qüestions molt importants, les quals hem anat esmentant al llarg de tot el document. Idees com, el fet de l’autonomia dels deures, ja que ha de ser l’alumat qui els faci, sense estar condicionat per si pot rebre ajuda externa o no. Alhora, tracta també el fet de les desigualtats que aquests poden originar i que per tant, s’ha de tenir en consideració que tots puguin accedir sense limitacions. A més a més, aquestes han de ser significatives i no únicament la còpia o repetició d’exercicis, estaiem abordant la idea que han de ser tasques significatives i que fomentin l’aprenentatge competencial, com ja hem dit anteriorment.

Finalment, redacta una idea clau, la qual es basa en els estudis PISA i de l’OCDE sobre les hores que s’haurien de dedicar a les tasques escolars a la llar i d’acord amb aquests estudis estableix uns criteris adequats a cada etapa educativa.

És molt important tenir clar aquestes instruccions i sobretot que hi hagi una coordinació entre l’equip docent per garantir la presència i participació de tot l’alumat.

5.3. Deures i rendiment escolar

Hi ha nombrosos estudis (Pan, 2015, Cooper, Lindsay, Nye i Greathouse, 1998, Kohn, 2013, Eurydice, 2012, Pisa in Focus, 2014, Núñez et al., 2017, Hattie, 2009, PISA, 2015) que reflecteixen la relació entre els deures escolars i el rendiment escolar. Tots aquests estudis presenten una correlació pel que fa a les variables analitzades. Analitzen d’una banda la quantitat de deures assignats, el

temps dedicat a aquestes tasques, l'aprofitament d'aquest temps, i d'altra banda, la motivació i l'enfocament de l'alumnat cap als deures.

Per tant, desglossarem aquests ítems per analitzar-los individualment amb l'aportació que fan diversos estudis sobre cada un d'ells.

5.3.1 Quantitat de deures i rendiment escolar

En relació amb la quantitat de deures que realitzen els estudiants i el seu rendiment acadèmic trobem arguments amb un posicionament favorable, argumentant que, hi ha nombrosos estudis (Pan, 2015, Cooper, Lindsay, Nye i Greathouse, 1998, Kohn, 2013, Eurydice, 2012, Pisa in Focus, 2014, Núñez et al., 2017, Hattie, 2009, PISA, 2015) els quals defensen que l'interès dels estudiants cap als deures aporta beneficis amb la quantitat de deures que realitzen, el seu rendiment acadèmic i amb els seus resultats. (Pan, 2015, p. 26). Altres segueixen una mateixa línia, encara que, fent distincions entre cursos més avançats i cursos inferiors. Cooper, Lindsay, Nye i Greathouse (citats per Núñez et al., 2017) “comprobaron que la cantidad de deberes que realizan los alumnos se correlaciona positivamente con su rendimiento académico, tanto en los alumnos de cursos avanzados como en alumnos de cursos inferiores” (p.128).

Però estudis més recents han contraposat aquesta idea, segons Kohn (citats pel document Anexo II Documento base sobre las tareas escolares en el proceso de aprendizaje, 2018-19) “cita en su libro -El mito de los deberes- que no existen estudios concluyentes que demuestren que ninguna cantidad de deberes mejore el rendimiento académico en primaria” (p.27). A més informes tan rellevants com Eurydice 2012 deixa constància a l'avaluació Internacional del TIMSS que a quart de primària no hi ha un impacte significatiu ni relació entre la quantitat de deures i el rendiment escolar. (Anexo II Documento base sobre las tareas escolares en el proceso de aprendizaje, 2018-19, p.28).

Per tant, analitzant aquesta variable individualment trobem contraposicions dels diversos estudis, ja que, la quantitat de deures assignats no donarà una resposta objectiva a l'interrogant que cerquem, sinó que influeixen sobre aquesta moltes altres variables.

5.3.2 Temps dedicat als deures i rendiment escolar.

Durant el temps que es dedica als deures escolars també trobem postulacions totalment contràries. D'una banda, les dades de l'OECD (2014) on es treballa amb els resultats obtinguts a les proves PISA estableix una relació significativa entre el temps que hi dedica l'alumet a fer les tasques amb el seu rendiment escolar, entenent que, aquests obtenen puntuacions més elevades en les proves. Però d'altra banda, el mateix estudi rebel·la contradiccions establint que el nombre d'hores dedicades als deures no té per què estar relacionat amb el rendiment global del sistema educatiu sinó que a més és necessària la intervenció d'altres factors com la qualitat de l'ensenyament i l'organització d'aquests perquè el rendiment escolar sigui major. (PISA in Focus, 2014, p. 4)

Seguint aquesta idea, és necessari establir una diferència entre la quantitat i la qualitat del temps invertit en els deures. Ja que, no necessàriament el fet de dedicar més temps condueix directament a un rendiment major, perquè dedicar més temps pot significar que l'alumet presenta dificultats per treballar els continguts. (Pan, 2015, p. 29).

Per la qual cosa, ja estem establint una relació entre la quantitat de deures, el temps i la qualitat d'aquest temps. El fet de dedicar-hi major nombre d'hores pot ser que no sigui un temps d'aprofitament on els aprenentatges siguin significatius. L'alumnat pot trobar-se amb dificultats i per això recórrer a un temps major en la realització dels deures o pot ser degut al gran nombre de tasques acumulades però que no es relacionen després amb un major rendiment escolar.

5.3.3 Aprofitament del temps dels deures i rendiment escolar

Els dos punts anteriors ens duen directament a relacionar el temps i la quantitat de deures escolars amb l'aprofitament real que fa l'alumet. És a dir, el temps i la quantitat no duen intrínsecament relacionat el rendiment si l'alumet no ha profunditzat amb els continguts i per tant ha aprofitat el temps d'estudi. Així ho corroboren autors com Pan (2015) "La relación entre la cantidad de deberes realizados, el tiempo dedicado a los mismos y el rendimiento obtenido podría

estar mediatizada entonces por el aprovechamiento real del tiempo empleado por el estudiante” (p. 31). Núñez et al. (2017) també es manté sobre la mateixa idea, establint que “más que el tiempo en sí mismo, hay que tener muy presentes el proceso y el aprovechamiento real de ese tiempo cuando los estudiantes realizan los deberes escolares” (p.129).

5.3.4 La motivació cap als deures i el rendiment escolar

La motivació cap als deures ens obliga a relacionar tots als altres punts, ja que la motivació serà la que generarà la quantitat, el temps i l'aprofitament que l'alumnat vulgui fer servir per elaborar els seus deures. Així ho descriu en el seu estudi Pan et al. (citats per Pan, 2017):

Es decir, todo parece indicar que el tipo de motivos o de razones que tienen los estudiantes para hacer los deberes, junto con el grado de interés y la utilidad percibida que tienen de ellos inciden en su grado de implicación (cantidad de deberes realizados, tiempo dedicado a ellos y aprovechamiento de ese tiempo) y, consecuentemente, en su rendimiento académico (p.31)

Per tant, el factor motivació serà vital i condicionarà totes les altres variables relacionades amb el rendiment escolar. Ja que, aquells alumnes que tenen uns resultats acadèmics més favorables estaran més motivats a l'hora de realitzar les tasques escolar. Al contrari que aquells que presentin dificultats estaran menys motivats, ja que l'elaboració d'aquest presenta una dedicació major (Bailén i Polo, 2016, p.8).

5.3.5 L'enfocament dels deures i el rendiment escolar

En diversos estudis i articles apareix l'enfocament com a eina principal que tindrà l'alumnat per afrontar la situació dels deures. Aquest enfocament, clarament relacionat amb la motivació podrà ser superficial o profund.

L'enfocament profund l'adoptaran aquells alumnes que fan una comprensió significativa de la tasca, intenten comprendre el significat d'aquesta i establir connexions entre els continguts anteriors i els nous. D'altra banda, els alumnes que adopten un enfocament superficial entén la tasca com una obligació i per tant es preocupa pel temps que aquesta li durà. Aquest enfocament fa que l'alumne no realitzi un aprenentatge significatiu perquè farà únicament, una memorització dels conceptes per després reproduir-los. (Biggs, citat per Núñez et al., 2017, p. 126).

Per tant, una eina tan important com la motivació, pot generar un enfocament o un altre cap als deures i posteriorment, serà aquest enfocament el que condicioni el temps, la quantitat i la qualitat dels deures i per consegüent el seu rendiment escolar. Serà només amb la consecució d'un enfocament profund quan realment s'establirà un aprenentatge significatiu i competencial on l'alumnat establirà relacions que afavoreixen el seu rendiment. La Revista Internacional de Investigación en Educación (Magis) recull tot un seguit d'argument a favor d'aquesta postura. Núñez et al. (2017) “el interés en la tarea, la actitud positiva y la adopción de un enfoque de trabajo profundo contribuyen a mejorar el rendimiento en las distintas materias” (p.127). Desenvolupant més aquesta idea estableix que “el enfoque de trabajo que pone en marcha el estudiante al hacer los deberes condiciona no solo el proceso y los resultados de este, sino también su grado de implicación al enfrentarse a esos deberes”. (p.127)

Arribats en aquest punt, i un cop analitzades les variables implicades en els estudis sobre rendiment escolar i la seva relació amb els deures, hem de concretar un poc més sobre els resultats d'aquestes investigacions. La majoria dels estudis reforcen aquesta relació establint que en el 21% dels casos les tasques escolars tenen un benefici positiu sobre el rendiment de l'alumnat que les realitza. (Hattie, citat pel document Oportunidad de los deberes escolares. Sugerencias y orientaciones, p.6).

Una publicació del blog del Instituto Nacional de Evaluación Educativa (INEE) reflecteixen l'estudi PISA, 2015 que “desde el punto de vista estadístico,(...) el 84% de los alumnos españoles que declaran hacer deberes tienen puntuaciones significativamente mejores en el rendimiento (...) que aquellos que declaran no

hacerlos (...), pero no en todos los casos existe una evidencia estadística significativa.

Un altre realitzat per Núñez et al. (2017) a 897 estudiants de primària de 13 centres públics obtenen resultats que aporten la conclusió de què:

En resumen, el rendimiento académico en matemáticas es más alto cuanto mayor cantidad de deberes realizan los estudiantes, cuanto más aprovechan el tiempo dedicado a esos deberes y cuanto menos tiempo emplean en hacer esos deberes. Al mismo tiempo, ese rendimiento se incrementa cuanto más utilizan los estudiantes un enfoque profundo y cuanto menos utilizan un enfoque superficial al hacer los deberes escolares (p.132)

La majoria dels estudis, per tant, reforcen aquesta idea però si observem les conclusions que s'extreuen d'aquests observem també que fer un nombre reduït de deures és millor que fer molts (Kohn, citat per Bailén i Polo, 2016, p.7). De la mateixa forma, podem concloure que aquests deures només tindran un efecte significatiu en l'aprenentatge si l'enfocament de l'alumne és profund i aprofita aquest temps. Per tant l'enfocament de l'alumnat cap als deures condiona el procés, els resultats i el grau d'implicació (Núñez et al., 2017, p.127). Ja que tal com s'exposa al Anexo II Documento base sobre las tareas escolares en el proceso de aprendizaje, (2018-19):

Se ha demostrado que no se aprende por deber ni por imposición para más allá de un examen. Lo que genera realmente aprendizaje es la emoción, el placer por aprender y eso se encuentra en el propio proceso, no en el producto que es lo que suponen los deberes. (p.28)

Per tant, l'alumnat serà capaç de memoritzar la informació i el dia de l'examen posar-ho en pràctica i probablement això aportarà rellevància al seu rendiment acadèmic però de la mateixa forma, no voldrà dir que aquests resultats siguin significatius per al procés d'aprenentatge integral de l'alumnat (Torres i Kohn, citat per Bailén i Polo, 2016, p.11). A més a més les dades han revelat que aquell alumant que tengui resultats acadèmics més favorables s'implicarà molt més en la realització dels deures que aquells que no obtenen resultats tan bons.

Tot això ens deixa constància de la importància de motivar a l'alumnat, de fer que no perdi les ganes per aprendre i això només ho aconseguirem si ens fixem en els seus interessos, si l'alenem a seguir aprenent, a descobrir i enfoquem els deures com una eina més per aprendre.

Els deures no donaran al mestre resultats objectius sobre l'aprenentatge de l'infant, ja que els està fent fora de l'horari escolar, on pot haver-hi altres agents implicats i a més potser només realitzen processos de memorització efímera i poc rellevants pel seu aprenentatge. Si com a mestres volem que els deures tinguin un impacte beneficiós per a l'alumnat, que siguin útils, interessants i motivadors dependrà en gran manera del feedback que proporcionem, ja que només d'aquesta forma l'alumnat podrà prendre consciència dels seus progressos i ajudar-los a superar les dificultats amb les quals s'han trobat realitzant les tasques. (Valle, Núñez i Rosário, 2014, p.8)

5.4. Avantatges i desavantatges dels deures escolars

Com hem comprovat els deures generen gran polèmica en el sistema educatiu i ens hem vist amb la necessitat d'establir estudis, tesis i articles que corroborin tant la postura beneficiosa dels deures escolars com la postura negativa. En definitiva, no hi ha una línia prou clara, per això, dividirem aquest apartat, d'una banda, en els avantatges que aquests aporten i d'altra banda, en els desavantatges.

5.4.1 Avantatges dels deures escolars

Un dels avantatges més repetits és el fet que els deures escolars milloren el rendiment acadèmic. Ja hem comprovat que sobre aquesta idea influeixen moltes variants, però en línies generals podríem dir que aquest efecte positiu existeix i per tant no el podem obviar. Però el docent, és un agent implicat en el procés deures-rendiment imprescindible, ja que, segons com el docent incorpori aquestes tasques a l'ensenyament, les analitzi, les comprovi i en definitiva, doni un *feedback* o retroacció a l'alumnat aquest podrà comprovar els seus errors i establir correccions, de forma que els deures es converteixin un estímul i una motivació intrínseca. (Paschal, Weintein i Walberg, citat per Murillo i Martínez,

2014, p. 33). Per tant no es tracta del benefici de la tasca en si, sinó de les estratègies que utilitzi el docent per promoure un aprenentatge i una motivació cap als deures de l'alumnat.

Altres avantatges que posseeixen els deures, en un sentit acadèmic, poden aparèixer a curt o a llarg termini. Segons Pan (2015), entre els beneficis a curt termini trobem “el aprendizaje y éxito inmediato, la mejor retención del conocimiento, el incremento de la comprensión y el enriquecimiento del currículum así como también la mejora del pensamiento crítico, de la formación de conceptos y del proceso de información”(p. 22-23). En quant els efectes a llarg termini, ho tradueix com pràctiques generals de les quals disposa l'alumnat per facilitar-li l'aprenentatge. Aquestes pràctiques serien una millora d'hàbits d'estudi, obtenció de majors aprenentatges i actituds positives cap a l'escola. (Pan, 2015, p.23)

Segons l'estudi HMI for Education and Training in Wales (citada per Pan, 2015) també s'estableix una relació entre beneficis o avantatges acadèmics i no acadèmics dels deures “entre los que destacan la mejora en la autodisciplina, la mejor organización del tiempo, mayor curiosidad y mayor independencia en la solución de problemas, favoreciendo así el desarrollo de atributos personales positivos en los niños”. (p. 23)

A més a més, els deures escolars provoquen una millor retenció i comprensió, millora les competències d'estudi i la idea que l'aprenentatge no només té lloc a l'escola, sinó també fora d'ella. També l'alumnat adopta una responsabilitat cap a les seves obligacions i el treball autònom. I de forma transversal, afavoreix la implicació familiar en l'educació dels seus fills/es reforçant així una concepció positiva de l'aprenentatge. (Cooper i Valentine, citada per Sánchez, 2015, p. 40)

Per tant, els deures escolars aporten beneficis a l'infant, d'una forma o d'una altra, però sempre tenint present que l'alumnat experimenti un enfocament profund cap a la seva tasca, sigui autònom i compregui el significat que tenen els deures en el seu aprenentatge, així com ser conscient dels beneficis que aporten als seus resultats acadèmics i que per tant, la motivació estigui sempre present.

5.4.2 Desavantatges dels deures escolars

D'altra banda, de la mateixa forma que els deures escolars presenten grans avantatges educatius i no educatius per a l'alumnat, també presenten grans desavantatges. No només en l'àmbit educatiu, sinó també en aspectes socials, familiars i fins i tot emocionalment i de salut.

Els deures són un recurs que posa més èmfasi encara a les desigualtats socials. Ja que no tot l'alumnat presenta les mateixes condicions familiars ni disposa dels mateixos recursos. Així ho demostren estudis PISA publicats per PISA in Focus (2014):

Los resultados de estudios anteriores de PISA ponen de manifiesto que los alumnos favorecidos tienen más probabilidades que los desfavorecidos de contar con un lugar adecuado para el estudio en sus hogares y unos padres comprometidos capaces de transmitir mensajes positivos sobre la educación y la importancia de hacer lo que los docentes demandan, incluida la realización habitual de los deberes asignados (p. 4)

Aquesta desigualtat, ve donada des de l'àmbit familiar, ja que no només es tracta dels recursos dels quals disposa l'infant o un lloc agradable i tranquil per realitzar les tasques, sinó que també influeix el nivell d'estudis i titulacions que pugui tenir la família, ja que, no serà el mateix suport el que pugui rebre un infant amb pares amb titulacions universitàries o titulacions superiors, que el que pugui rebre un, amb pares o padrins, que cuiden d'ell en sortir de l'escola i aquests només disposen d'estudis bàsics. (Bailén i Polo, 2016, p. 10).

Hem de tenir en compte, que, sobretot en Educació Primària, la jornada laboral dels pares provoca que els infants quedin al càrrec dels seus padrins quan aquests surten de l'escola i freqüentment les tasques escolars es realitzen en aquest àmbit familiar.

A més a més, aquests conflictes familiars poden augmentar, si el temps d'oci del qual disposen les famílies és reduït i, és just, en aquest període quan s'han d'implicar en les tasques escolars dels seus fills/es. "La carga que pueden conllevar los deberes del alumno en el ámbito familiar hace que, a veces, los deberes puedan atentar también con la agenda familiar, al disminuir el tiempo libre que las familias tienen para compartir" (Jackson, Marzano, Pickering,

Ohanian, i Xu, citat per Pan, 2015, p. 24). Seguint aquesta línia, les famílies poden caure en àmbits erronis de la realització de les tasques, provocant còpies o realitzant ells els deures dels seus fills/es, per així, reduir aquest temps de feina i poder-ho dedicar a la vida familiar o l'oci. Sánchez (2015) aportava també idees en aquesta línia “la implicación parental puede tener un carácter negativo, confundiendo al niño, al utilizar técnicas y estrategias instructivas contrarias y/o diferentes a las del docente”(p. 40- 41).

Totes aquestes desigualtats socials que l'alumnat pateix en la realització dels seus deures, queden reflectides també en els seus resultats acadèmics i per tant, provoquen que la motivació s'atenuï, augmenti l'ansietat i limita el temps per fer altres activitats (Pan, 2015, p. 24). Ja que si l'alumnat no troba la utilitat en les tasques i no veu després reflectits bons resultats acadèmics els deures poden convertir-se en una eina que provoqui efectes adversos en l'alumnat i en la seva educació. (Hong et al., citat per Pan 2015, p. 25). Entre aquests efectes, segons estudis de l'OMS (2016) “se caracteriza por un incremento de comportamientos que ponen en riesgo la salud, además de frecuentes malestares (dolor de cabeza, dolor abdominal, dolor de espalda y mareos) y síntomas psicológicos, como sentirse triste, tensoo nervioso” (Bailén i Polo, 2016, p.9).

Aquesta és una problemàtica molt present al nostre país, de fet, l'OMS (2016) assenyala a Espanya com un dels països on els alumnes se senten més pressionats pels deures escolars. (Bailén i Polo, 2016, p. 7).

Per tant, els deures poden convertir-se en una eina de doble fil si no s'utilitzen de forma correcta i si no es té en compte la situació social-familiar de l'infant. Cooper i Valentine (citats per Sánchez, 2015) ens resumeix alguns dels efectes negatius que també provoquen els deures escolars:

Se encuentra que son una actividad con una clara dificultad para mantenerse como gratificante a lo largo del tiempo, que en ocasiones y debido a la dedicación que requiere suele cansar al alumnado, el tiempo dedicado a los deberes, reduce el acceso a actividades de ocio y tiempo libre, actividades sociales con iguales, impidiendo el aprendizaje de otro tipo de enseñanzas que para el alumno son muy importantes. (p. 40- 41)

Per tant, estem privant a l'alumnat d'altres aprenentatges, i dels drets i garanties que tenen si no tenim en consideració tots aquests aspectes. És per això, que podríem proposar la diversificació dels deures. És a dir, no tots els infants tenen perquè tenir el mateix tipus i quantitat de deures escolars. Si ja, des de les escoles es té molt en compte la diversitat i a les aules es fan diverses adaptacions segons la necessitat de l'infant, perquè no aplicar-ho també a l'àmbit dels deures.

Núñez et al. (2017) ens exposa que:

Probablemente, aquellos estudiantes que tienen un rendimiento más alto necesitan menos tiempo, porque tienen más habilidades y conocimientos previos o porque gestionan mejor el tiempo que dedican a los deberes (o ambas cosas a la vez) que aquellos estudiantes que tienen un rendimiento más bajo. Incluso, es posible que cuanto más bajo sea el rendimiento académico también sean menos las habilidades y los conocimientos y haya mayores dificultades para gestionar bien el tiempo dedicado a los deberes (aunque estuvieran motivados para ello) (p. 136).

Però no només ens hem de centrar en el fet que el seu rendiment sigui major o menor, sinó en si presenten també necessitats educatives i que per tant, si a classe adaptem les seves feines, els seus exàmens i les activitats, també hem de considerar adaptar els seus deures escolars a la seva situació individual. Tenint en compte les seves capacitats, necessitats, interessos i el seu àmbit familiar i social. Sánchez (2015) corrobora aquesta idea esmentant que els deures han d'adaptar-se a les capacitats i que "No parece aconsejable que todos los estudiantes de una misma clase tengan siempre los mismos deberes. Será importante personalizar esta tarea. Para ello, la implicación y coordinación entre el profesorado del centro es esencial" (p.7).

Per concloure, he realitzat una taula que reflecteix i resumeix els avantatges i desavantatges que hem esmentat al llarg d'aquests punts. D'aquesta forma queden més estructurats i reflecteixen les idees clau. Aquesta taula està inspirada en la de Cooper (citada per Sánchez, 2014, p. 42)

Efectes positius	Efectes negatius
Augment del rendiment acadèmic	La quantitat de deures no influeix en els resultats acadèmics
A major temps dedicat més bons resultats	Les hores dedicades no tenen relació amb el rendiment global del sistema educatiu
Obtenció de bons resultats acadèmics fomenta la motivació	Dedicar més hores pot significar la presència de dificultats d'aprenentatge
Obtenció de beneficis amb un enfocament profund	Obtenció de pitjors resultats amb un enfocament superficial
Millor gestió del temps	La motivació condiona el rendiment
Obtenció de coneixements a curt i llarg termini	El temps i la quantitat pot ser no s'aprofita i els aprenentatges no són significatius
Estímul i motivació intrínseca	Provoca desigualtats socials
Major retenció i comprensió dels coneixements	Provoca conflictes familiars
Millora d'hàbits d'estudi	Provoca efectes adversos a causa del sentiment de pressió (mal de cap, mal d'esquena, tristesa, nirvis...)
Actitud positiva cap a l'escola	Redueix el temps d'oci
Fomenta el treball autònom	Saturació i avorriment

TABLA 2. Efectos positivos y negativos de los deberes escolares o tareas para casa (Cooper, 2001, p.7)

6. MARC PRÀCTIC

El mes de març de 2020 es va rebre la notícia de què la COVID-19 havia arribat a Espanya i a poc a poc la seva propagació va provocar el tancament de tots els serveis públics i privats. Els centres educatius, per tant, es van veure totalment afectats per aquesta crisi sanitària i es van haver de reconduir les classes presencials per altres, no presencials. Així ho estableix el Real Decreto 463/2020 del 14 de Març a l'article 9:

“ 1. Se suspende la actividad educativa presencial en todos los centros y etapas, ciclos, grados, cursos y niveles de enseñanza contemplados en el artículo 3 de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación, incluida la enseñanza universitaria, así como cualesquiera otras actividades educativas o de formación impartidas en otros centros públicos o privados.

2. Durante el período de suspensión se mantendrán las actividades educativas a través de las modalidades a distancia y «on line», siempre que resulte posible.”(p. 6).

A partir d'aquest moment tots els docents, famílies i alumnes es van veure afectats per aquest gir de 180 graus en l'educació i van haver d'adaptar-se a aquesta nova situació.

En aquest marc, vull reflectir la situació i la gestió del seguiment de les classes a les Illes Balears, per tal de contextualitzar aquesta situació. Ja que, de cop i volta, les classes s'han convertit en deures, ja que, l'alumnat ha de fer feina autònoma o amb ajuda de la família i fora del centre escolar. Per tant, és important conèixer com els centres educatius, el GOIB, sindicats i altres entitats han gestionat i donat suport perquè tota aquesta tasca se'n pugui dur a terme.

6.1 Objectius

L'objectiu de l'estat de la qüestió és analitzar com les diferents entitats i òrgans de govern han gestionat la tasca docent durant el confinament. A partir d'aquí es vol aconseguir analitzar com aquests docents, i més concretament, de dos centres escolars de Mallorca, CEIP Robines i CEIP Miquel Porcel han donat continuïtat al curs escolar i han gestionat els deures o les tasques escolars.

A causa d'aquesta situació, es planteja una mirada cap al seguiment del curs, basada en els deures escolars i per tant, permet analitzar quins efectes provoquen aquests, com es gestionen i si la seva pràctica és profitosa.

A més es vol contrastar si les instruccions de la conselleria i del govern central són profitoses o beneficioses posades en pràctica als centres o si hi ha hagut mancances en la xarxa, els serveis i la seva gestió. És a dir, comprovar si la teoria ha funcionat quan s'ha duit a terme.

6.2 Metodologia

Per tal de poder aprofundir l'estat de la qüestió, he recorregut a les fonts oficials d'informació dels centres. A través de la pàgina oficial de la Conselleria (GOIB) he pogut recopilar totes les instruccions que aquesta donava als centres una vegada arribades les pertinents instruccions de Madrid. Per contrastar aquesta informació i conèixer l'opinió dels docents i/o famílies sobre les recomanacions fetes per la conselleria, he consultat pàgines de sindicats com L'STEI i FAPA Mallorca, ja que, ens dóna una visió més propera a la realitat dels centres, perquè són aquests qui duen la teoria a la pràctica i per tant, comproven la productivitat o la contra productivitat de les instruccions.

Finalment, a partir de la informació proporcionada per dues mestres, d'una banda, gràcies a les pràctiques realitzades enguany mantenia el contacte amb la qual va ser la meva tutora al CEIP Robines i em va proporcionar tota la informació sobre la gestió dels deures al seu centre i a la seva aula. D'altra banda, per vincles familiars, tinc connexió amb una altra mestra del CEIP Miquel Porcel i d'aquesta forma, telefònicament o virtualment he pogut conèixer i obtenir la informació necessària sobre aquests dos centres i la seva pràctica dels deures, durant aquest estat d'alarma.

6.3 Desenvolupament

6.3.1. Situació del COVID-19 a les Illes Balears en Educació Primària.

Dia 13 de març de 2020, declarat l'estat d'alarma, es va suspendre l'activitat educativa presencial als centres. Des dels organismes de govern i des del GOIB s'enviaren instruccions a tots els centres per ajustar les tasques escolars a la situació vigent. A la taula següent queden reflectides les instruccions enviades per part dels dos organismes esmentats anteriorment.

	Indicacions des de Madrid (BOE)	Indicacions de la Conselleria (GOIB)
Comunicació amb les famílies i l'alumnat	<p>Anexo II del Orden EFP/365/2020, de 22 de abril, estableix que:</p> <p>3a) Las actividades lectivas que se desarrollen durante el tercer trimestre del curso 2019-2020 deberán combinar de manera integrada las actividades a distancia y las presenciales que pudieran llevarse a cabo, según evolucione la situación sanitaria.</p> <p>3b) Los centros educativos identificarán al alumnado desconectado o no localizable y prepararán planes específicos de recuperación del vínculo escolar y de refuerzo que les ayuden a reincorporarse a la actividad educativa tan pronto como sea posible. (p.29907)</p> <p>3f) Las Administraciones y los centros educativos adaptarán el modelo de tutorías a la nueva situación, con la finalidad de ayudar al alumnado a organizar sus actividades escolares, autorregular su aprendizaje y mantener un buen estado emocional. (p.29908)</p>	<p>Consideracions sobre les propostes de treball a casa per als alumnes durant la situació de confinament, GOIB, 2020 exposa que:</p> <p>4. A les sessions de tutoria virtual, si se'n fan, és convenient recollir els suggeriments de l'alumnat. I els de les famílies, si és el cas.</p> <p>5. L'alumnat i les famílies han de tenir un feedback de les activitats que van lliurant, sense haver d'esperar el retorn a les aules. Les observacions s'haurien de fer amb to positiu, motivador.</p> <p>6. Si és possible, és convenient que les tasques estiguin registrades al GestIB Alumnat/Activitats. Les famílies, a través del portal de les famílies, tenen accés a aquesta informació i necessiten estar també informades per poder acompanyar i donar suport a l'alumnat en la realització de les tasques (p.1)</p>
Pal·liar les desigualtats	<p>Anexo II del Orden EFP/365/2020, de 22 de abril, estableix que:</p> <p>3. c) Las Administraciones y los centros educativos harán un esfuerzo especial para identificar al alumnado que carece de medios de conexión digital y estimularán el uso de distintos tipos de dispositivos para diversas finalidades (p.29907)</p> <p>d) Las Administraciones y los centros educativos intensificarán la puesta a disposición de los estudiantes de los recursos tecnológicos y de otro tipo que necesitan para el desarrollo de sus actividades. (p.29908)</p> <p>h) Los centros educativos organizarán sus recursos de apoyo para favorecer en la medida de lo posible la adecuada atención al alumnado con necesidades educativas especiales, favoreciendo su acceso al currículo por medio de la adaptación de los instrumentos, tiempos y apoyos que aseguren una adecuada atención y</p>	<p>Instruccions lliurament de dispositius digitals, connexions i/o material didàctic, GOIB, 2020, exposa que:</p> <p>-Cada centre haurà d'establir durant les dates en què s'estableixen per realitzar el repartiment, el lliurament dels dispositius propis amb les condicions de cessió d'ús i de responsabilitat i cura del material. (p.1)</p> <p>Per part de la conselleria:</p> <p>-Iniciar el repartiment dels primers 1.200 dispositius que ja han arribat a (...) (p.1)</p> <p>-Per aconseguir connexions per als alumnes, la conselleria ha comprat 1.255 targetes sim i davant la manca d'estoc actualment, es compta amb la col·laboració dels consells insulars de menorca, eivissa i formentera, alguns ajuntaments i algunes ong, que han facilitat la tasca. (p.2)</p>

	<p>evaluación de este alumnado. Se pondrá asimismo especial cuidado en la atención al alumnado con necesidad específica de apoyo educativo. (p.29908)</p>	<p>- (...)Es va demanar permís al Govern Central per poder fer el repartiment (...) un conveni per a que els policies tutors poguessin treballar, en la situació actual, conjuntament amb les escoles i continuar la seva tasca d'acompanyament i seguiment d'alumnat en risc. (p.3)</p> <p>El repartiment es farà des dels centres amb l'ajuda de policia local o nacional (en el cas que no fos suficient, ajudaria Creu Roja), (...) perquè delegació de Govern dona permís aquests dies per a que un dels tutors legals de l'alumne es desplaci al centre a recollir els materials i perquè gestioni els efectius policials destinats als centres. (p.4)</p> <p>A l'annex sobre Instruccions complementàries, a causa de l'epidèmia del COVID 19, per avaluar l'aprenentatge dels alumnes del segon cicle d'educació infantil i de l'educació primària a les Illes Balears per al curs 2019-2020,GOIB, s'estableix al punt 4:</p> <p>4.6 L'equip docent que atén els alumnes amb necessitats educatives especials realitzarà les modificacions adients de les adaptacions curriculars significatives, tot comptant amb l'assessorament de l'orientador del centre o de l'equip de suport, prioritant la coordinació i l'assessorament dels serveis educatius amb les famílies (p.5).</p>
<p>Tasques enviades</p>	<p>Anexo II del Orden EFP/365/2020, de 22 de abril, estableix que:</p> <p>3.e) Las Administraciones educativas y los centros docentes desarrollarán herramientas y programas de formación adecuados y realistas para permitir que el alumnado obtenga el mayor provecho de la metodología no presencial. (p.29908)</p> <p>4. b) Las Administraciones educativas, los centros y el profesorado revisarán los currículos y las programaciones didácticas para centrar las actividades lectivas del último trimestre en los aprendizajes y competencias imprescindibles que deberían desarrollar los estudiantes, en función de su etapa, curso, área o materia, renunciando a un cumplimiento exhaustivo de los</p>	<p>Consideracions sobre les propostes de treball a casa per als alumnes durant la situació de confinament, GOIB, 2020 exposa que:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Han de ser bàsicament competencials, vinculades a la vida diària (...) 2. Han de tenir en compte l'edat de l'alumnat i la seva autonomia (...) és convenient dissenyar adaptacions de les activitats per a l'alumnat que presenti NESE. 7. Abans d'assignar una tasca nova, és necessari veure quines tasques i terminis estan ja assignats, perquè no hi hagi una acumulació d'activitats. 8. Quant a l'alumnat de menor edat, és important orientar i donar pautes

	<p>propósitos iniciales, flexibilizando sus planes de trabajo y cuidando de no penalizar o perjudicar el bienestar de su alumnado ni sobrecargarlo de tareas excesivas. (p.29908)</p> <p>4.c) Los centros educativos y el profesorado aprovecharán el tercer trimestre para desarrollar las actividades de recuperación, repaso, refuerzo y, en su caso, ampliación de los aprendizajes anteriores que resulten necesarias para todo o parte de su alumnado.</p> <p>d) En la medida de lo posible, los centros educativos y el profesorado diseñarán actividades globalizadoras e interdisciplinares, debidamente tutorizadas, promoviendo el trabajo colaborativo entre los equipos docentes de las distintas áreas y materias en las etapas, ciclos o enseñanzas en que sea posible. (p.29908)</p> <p>4.e) Los currículos, programaciones y actividades que se desarrollen durante el tercer trimestre en los cursos que conducen a una titulación final de etapa tendrán especialmente en cuenta esta circunstancia y se flexibilizarán y adaptarán para ayudar en todo lo posible a que su alumnado pueda alcanzarla. (p.29908)</p>	<p>perquè conservin algunes rutines a casa com les que segueixen a l'escola per realitzar les activitats diàries. (p.1)</p> <p>A l'annex sobre Instruccions complementàries, a causa de l'epidèmia del COVID 19, per avaluar l'aprenentatge dels alumnes del segon cicle d'educació infantil i de l'educació primària a les Illes Balears per al curs 2019-2020,GOIB, s'estableix al punt 4:</p> <p>4.5 S'han de seleccionar els aspectes essencials i desenvolupar les tasques que es puguin realitzar de forma autònoma. Aquestes tasques s'han de valorar respectant el principi d'equitat, adequant-les al ritme de cada infant i a la situació en què es pugui trobar (p.4).</p>
<p>Avaluació</p>	<p>Anexo II del Orden EFP/365/2020, de 22 de abril, estableix que:</p> <p>5.b) Los centros educativos y el profesorado utilizarán diversas modalidades de evaluación, incluidas la autoevaluación y la coevaluación, y combinarán la información cualitativa y la cuantitativa, dentro del marco general que establezcan las Administraciones educativas. (p.29908)</p> <p>5c) La evaluación de los aprendizajes desarrollados a partir de la suspensión de las actividades lectivas presenciales será continua y acentuará su carácter diagnóstico y formativo en todas las etapas, ciclos y enseñanzas, para valorar los avances realizados y los retrasos que hayan podido producirse, con objeto de planificar las medidas de recuperación que sean necesarias y programar el próximo curso.</p> <p>5d) La evaluación final de los</p>	<p>Consideracions sobre les propostes de treball a casa per als alumnes durant la situació de confinament, GOIB, 2020 exposa que:</p> <p>5. (...)Les avaluacions han de tenir caràcter formatiu i constructiu, en el marc de l'avaluació contínua. (p.1)</p> <p>A l'annex sobre Instruccions complementàries, a causa de l'epidèmia del COVID 19, per avaluar l'aprenentatge dels alumnes del segon cicle d'educació infantil i de l'educació primària a les Illes Balears per al curs 2019-2020,GOIB, s'estableix al punt 5.1 L'avaluació final s'ha de dur a terme a partir de les evidències d'aprenentatge que els mestres havien recollit dels seus alumnes abans de la suspensió de les activitats lectives presencials -és a dir, de la primera i segona avaluació- i de la feina realitzada a casa durant el temps de suspensió de les activitats lectives presencials. (p.5)</p>

	<p>aprendizajes del alumnado durante el curso 2019-2020 considerará en conjunto las evaluaciones de todo el curso, valorando especialmente el grado de desarrollo de los aprendizajes y de las competencias imprescindibles previamente definidos.</p> <p>5 e) Los centros educativos y el profesorado emitirán un informe individual valorativo del trabajo realizado por sus estudiantes en el curso, que incluya los retrasos que hayan podido producirse y un plan de recuperación de estos.</p> <p>5 f) La promoción de curso será la norma general en todas las etapas, considerándose la repetición de curso una medida muy excepcional, que deberá estar sólidamente argumentada y acompañada de un plan preciso de recuperación, ajustándose al marco general que dispongan las Administraciones educativas</p>	<p>5.2 La qualificació de les àrees a l'avaluació final no podrà ser inferior a la qualificació que tenia l'alumne abans de la suspensió de les activitats lectives presencials. Per valorar el progrés dels alumnes, en l'avaluació s'han de tenir en compte evidències adaptades a la situació actual. (p.5)</p> <p>Al punt 6.4 (...) que la repetició de curs es considera una mesura excepcional, per la qual cosa només s'ha d'adoptar quan de manera justificada i objectiva, es pugui demostrar que és la més benefciosa per a l'alumne d'entre totes les alternatives que es puguin plantejar. (p.6)</p>
--	--	--

A partir d'aquest moment, el GOIB continua enviant missatges tramesos als equips directius, les famílies i diferents centres d'estudis superiors i FP per donar instruccions noves i gestionar els ajornaments de l'estat d'alarma.

Aquesta situació tan complexa ve acompanyada de nombrosos efectes negatius per als **tres agents implicats** en aquesta pràctica. D'una banda no tots els **alumnes** disposen dels mateixos recursos i a més alguns són NESE, per la qual cosa necessiten una atenció més individualitzada, i aquesta situació no dóna peu a una atenció i educació de qualitat per la qual cosa augmenten les desigualtats. D'altra banda, les **famílies** es troben o bé en "ERTOS" o bé en les denominades activitats essencials. Ambdues ocasionen administrar la feina personal, les tasques de la llar, les tasques escolars de fill/a i a més gestionar un temps d'oci com a família. Tot això provoca estrès i desbordament per la qual cosa la implicació pot ser major, menor o nul·la, donant cabuda, fins i tot a un absentisme escolar.

Finalment, els **docents** han hagut de reinventar-se i crear noves formes de mantenir la connexió amb les famílies i els infants, així com establir nous

horaris i seguiments de les tasques. Els mestres es troben també amb la mateixa situació que les famílies, ja que, ells també són pares i treballadors.

Per tal de regular tot això el GOIB ha proporcionat diversos documents, com els esmentats anteriorment per regular el funcionament i la gestió dels centres, així com altres relacionats amb l'avaluació, el lliurament de dispositius digitals o protocols de desescalada.

Però la realitat és complexa i diversa; el context dels centres, la situació familiar i les necessitats educatives especials són factors que influeixen de forma molt significativa en el procés d'aprenentatge i encara que es trameten tot aquest recull d'instruccions, la teoria i la pràctica no és el mateix medi d'actuació.

Totes aquestes mesures es plantegen durant el confinament. A principis del mes de maig les Illes Balears entren en l'aplicació de la fase 1, per a la transició cap a una nova normalitat, establert en el SND/300/2020, de 9 de maig.

Segons aquest butlletí a l'article 18.1 s'estableixen mesures per la reobertura dels centres escolars i la seva desinfecció. És a dir, aquest podran obrir per dur a terme la seva desinfecció, acondicionament i funcions administratives, sempre garantint les mesures de seguretat i distanciament social.

Seguint la fase de desescalada, la fase 2, la qual començaria a finals de maig (25 de maig) proporcionava una mesura dràstica i amb la qual els docents no estaven d'acord. En aquesta fase es pretenia reobrir els centres d'educació infantil, de 0 a 6 anys. A partir d'aquest moment els sindicats s'oposen totalment a aquesta mesura. Sindicats com l'STEI exposaren davant la conselleria que aquesta mesura era inviable i entre altres coses es podien trobar amb un possible rebrot. A més a més, troben que és inviable des del punt de vista organitzatiu "El retorn a les aules és inviable des d'un punt de vista organitzatiu, tant per part dels equips directius com del professorat, que ha de tornar a adaptar les programacions refetes fa dues setmanes per al retorn a l'ensenyament presencial." (STEI, 2020, p.1).

L'STEI vol reflectir l'oposició a aquesta mesura no només pels arguments anteriors, sinó també perquè es dona un càrrec de custòdia als centres educatius per tal de millorar la conciliació familiar si els pares comencen a incorporar-se a

la seva jornada laboral. I aquesta no és en absolut la feina que exerceixen els centres educatius.

Seguint aquesta idea, l'STEI, 2020, elabora una enquesta per conèixer l'opinió dels docents. En aquesta, un 93,7% pensa que és més oportú reobrir els centres escolars al mes de setembre. A més quasi el mateix percentatge de docents pensa que hi ha dificultats per dur a terme la tasca docent amb les mesures que dona la Conselleria. És a dir, totes les propostes i instruccions esmentades anteriorment han donat un reflex negatiu en la seva pràctica.

L'STEI no ha estat l'únic sindicat en contra d'aquesta proposta, ANPE IB ha creat una recollida de firmes a través de la plataforma *Change.org* amb el *hashtag* "DocentsDesdeCasa" amb un resultat de més 2.600 firmes per tal de pal·liar i aturar aquesta mesura.

Contràriament, en el *blog* de Fapa (Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes) publiquen l'11 de Maig la reclamació de mesures urgents de conciliació de la vida familiar i laboral. En aquest comunicat exposen la situació en què es troben les famílies si l'alumnat no s'incorpora a les escoles; ja que l'única solució possible seria deixar-los amb els padrins i aquests són una població de risc. I exposen que:

"Molts d'estudis ens posen en la pista de la solució que s'està prenent: reduccions de jornada (en el cas que sigui possible), excedències sense sou o directament deixar la feina per tenir cura dels infants, mesures que, a més, són encapçalades majoritàriament les dones de la família, agreujant la desigualtat de gènere i augmentant l'escletxa salarial de les treballadores amb fills" (Fapa, reclamen mesures urgents de conciliació de la vida familiar i laboral, 2020, p. 1)

Per tant aquesta mesura genera un debat entre docents i família. D'una banda les escoles no poden fer-se càrrec dels infants com si fossin un centre de custòdia i a més no es poden prendre mesures de seguretat amb infants d'edats tan primerenques, és a dir, entre ells és molt difícil establir distància social o evitar el contacte. I d'altra banda, les famílies es troben amb dificultats per la conciliació familiar i compaginar vida laboral i familiar.

Per tant, podem afirmar que aquesta situació ha produït grans canvis en el context educatiu i social. Ha generat un gran canvi al qual tots els agents

implicats en educació s'han hagut d'adaptar i ha generat un debat polític en els centres educatius. L'efecte produït pel confinament no es pot confirmar encara, el que sí que sabem, és que s'han volgut reduir al màxim les desigualtats i que la gran majoria de l'alumnat promocionarà pel curs següent.

6.3.2 Gestió dels deures en dos centres escolars de Mallorca

Per tal de contextualitzar més encara, he recollit informació de dos centres educatius de Mallorca, CEIP Robines i CEIP Miquel Porcel, per tal de fer una aproximació més exhaustiva sobre la gestió dels deures i les classes. La selecció d'aquests dos centres ha estat per la facilitat de comunicació que tenia de contactar amb les mestres de cada un dels centres. Una d'elles, per vincles familiars (CEIP Miquel Porcel) i l'altra (CEIP Robines) per haver tutoritzat les meves pràctiques enguany. Ambdues a través de medis digitals hem pogut contactar i accedir a la informació proporcionada i plasmada en aquest punt.

Amb aquesta mirada més propera podem obtenir una visió de la realitat, de com es gestiona, de conèixer si les mesures que envia en GOIB són suficients o beneficioses i de saber si l'alumnat, les famílies i els docents gestionen correctament aquesta canvis o si es troben amb dificultats.

6.3.2.1 CEIP Miquel Porcel

El CEIP Miquel Porcel és un centre ubicat al barri de Son Cladera. Aquest barri presenta a unes famílies amb característiques socioeconòmiques baixes, i fins i tot de risc i per tant, l'alumnat prové de diferents països, cultures, llengües i reagrupaments familiars. Aquesta diversitat reflecteix la necessitat d'integració d'aquest alumnat i de garantir una convivència. (PEC, CEIP Miquel Porcel, 2014).

La situació cultural i socioeconòmica de les famílies promou una manca de recursos i un augment de les desigualtats a les quals el centre ha de fer front.

Com per a tots els centres escolars, aquesta ha estat una mesura molt precipitada. El centre ha anat seguint les pautes i les instruccions que envia el GOIB, per tal de donar cohesió a les pràctiques docents. Basant-se en aquestes instruccions i a causa del context i de la diversitat d'alumnes, es pretén cobrir sobretot la part emocional de l'infant, per tal de no perdre el vincle i fomentar el seu benestar.

És per això que la seva pràctica es fomenta en animar i motivar a l'alumnat amb les tasques i sobretot per pal·liar la situació de confinament i fer-la el menys feixuga possible.

D'una banda, la part de la **comunicació** amb l'alumnat i les famílies es gestiona a través de la plataforma digital *ClassDojo*. Aquesta plataforma l'utilitzaven a les aules pel control de conducta però amb la situació vigent l'han adaptat perquè sigui una eina de comunicació i de control de les feines. Les famílies reben les tasques de l'alumnat a través d'aquesta plataforma i un pic o dos per setmana es controla que els pares es connectin perquè si no es pot considera absentisme.

Des d'inspecció es controla aquesta tasca de comunicació amb els infants i les famílies per tal d'evitar que hi hagi alumnat que no estigui fent el seguiment del curs. De la mateixa forma si es troben amb negatives per part de la família o no obtenen resposta el PTSC (Professorat tècnic en Serveis a la Comunitat) es posa amb contacte amb elles i acudeix als seus domicilis. A més aquest centre també compta amb alumant en centres de menors i de la mateixa forma el PTSC o l'orientador es posa amb contacte amb el responsable de l'infant en aquell centre i realitzen el seguiment.

Respecte al fet de **pal·liar les desigualtats socioeconòmiques** que presenta el centre el 28 d'abril les famílies amb cita prèvia varen acudir al centre per obtenir els llibres o quaderns d'activitats per mor de la manca de recursos digitals.

D'altra banda, la conselleria havia d'enviar recursos tecnològics a aquells alumnes que els necessitessin. A través del GestIB es va enviar un qüestionari al centre per conèixer quines famílies no disposaven d'aquests recursos i si tenien o no connexió a internet. Les targetes es varen enviar i els ordinadors havien de ser entregats després de Pasqua. Avui en dia, finals de maig, encara s'espera

l'arribada d'aquest material. Per tant, el centre i les famílies han hagut de cercar alternatives per poder realitzar el seguiment del curs. Ja sigui amb telèfons mòbils, els quaderns d'activitats, enviar fotos o tutories per telèfon.

En relació amb les **tasques enviades** a l'alumnat, es va crear un horari. Cada dia es realitzen activitats de dues àrees diferents. D'aquest forma les famílies i els docents s'organitzen per treballar les tasques. Totes les activitats es fan de forma globalitzada però es té en consideració d'adaptació d'aquest material. El/la PT (Mestre de Pedagogia Terapèutica) realitza les adaptacions d'aquests deures en totes les àrees.

Finalment, **l'avaluació** se centra en les instruccions donades per la Conselleria (Resolució segon cicle infantil i educació primària, 2020). Per tant, tot l'alumnat promocionarà aquest curs i la nota del tercer trimestre serà la mitjana de la primera i la segona avaluació. Per tal d'establir criteris més objectius per aquesta nota, aquell alumnat que hagi realitzat més feina tindrà 1 punt més en la nota final. I de fora contrària aquells que no hagin fet prou o gens de feina no baixa ni puja la nota.

S'avalua a través de les tasques que realitzen a casa, però hem de tenir en compte que encara així aquestes tasques i notes no són gens objectives, ja que, es veuen condicionades per la influència de la família, l'ajuda que presten i la diversitat de recursos que l'infant pugui o no tenir.

Per tant, els deures escolars durant aquest confinament s'han convertit en l'eix central de tota la comunitat educativa. Han incentivat les desigualtats, algunes de les quals es podrien haver pal·liat a temps. Han provocat que els docents i les famílies es trobin amb una càrrega de treball molt elevada, tant en l'àmbit personal com laboral provocant estrès pel fet de tenir o no feina.

I encara pitjor, aquelles famílies que ja no presentaven interès per l'educació dels seus fills i a més es trobaven en situació de risc, el confinament ha agreujat la seva situació i l'infant no haurà seguit una rutina, un ritme de feina i per tant, tampoc haurà obtingut cap aprenentatge.

6.3.2.2 CEIP Nostra Senyora de Robines

CEIP Nostra Senyora de Robines és un centre ubicat al municipi de Binissalem. La població es dedica sobretot al vi, el calçat, la pedra i altres activitats de serveis a la ciutat. El nivell socioeconòmic entra dins la mitjana i la implicació i resposta de les famílies cap a l'educació dels seus fills normalment és positiva.

La situació del confinament, va provocar uns primers quinze dies, previs al confinament, caòtics al centre, ja que, havien d'organitzar-se i preparar totes les tasques tenint als infants dins les aules.

Durant tot aquest procés la **comunicació** amb la família i l'alumnat és clau, per això cada tutor/a d'entrada proporcionaren l'adreça electrònica dels diferents blocs d'aula i més endavant, per tal de no col·lapsar aquest bloc es va proporcionar l'adreça personal de cada tutor/a a les respectives famílies.

Per tant, la forma de comunicació es fa a partir dels blocs que tenen cada un dels grups o cicles. A més varen realitzar una enquesta amb una sèrie de preguntes dirigides a les famílies per conèixer la seva opinió sobre les tasques enviades, si les trobaven adients i si el *feedback* realitzat pels tutors/es estava funcionant. De la mateixa forma, l'alumnat rep dos vídeos setmanals per part dels tutors/es per tal de mantenir el vincle.

Aquest centre disposa de tauletes digitals i miniportàtils, al manco una vintena, per tal de **pal·liar les desigualtats** per aquelles famílies que no disposaven d'aparells electrònics, l'escola va deixar com a préstec aquests mitjans. A més a més els grups de 5è i 6è que tenien dificultats de connexió a internet han rebut per part de la conselleria les targetes *SIM*.

En relació amb les **tasques enviades** es va programar les primeres setmanes que es farien dues sessions diàries pels de primer i segon curs i tres sessions per als de tercer, quart, cinquè i sisè.

Durant els primers dies es varen dur a casa quaderns d'ortografia i de matemàtiques, ja que fins que totes les tasques no estiguessin penjades al bloc els infants no podien continuar amb el seguiment del curs.

Es va concretar que totes les tasques enviades fins al moment, havien de ser el més competencial possible, evitant fitxes avorrides i de repetició. Totes les tasques estan penjades al [blog d'aula](#) de cada grup.

Hi ha cicles que realitzen les mateixes tasques i ho fan tot exactament igual i altres que estableixen una línia de mínims i després cada tutor/a va realitzant les tasques segons les peticions que fa la família de cada grup. A més a més tots els docents han creat una carpeta en la plataforma *Drive* on deixen reflectides les feines que realitzen per tal de compartir entre tots els recursos.

En relació amb **l'avaluació**, avui dia encara no tenen molt clar quins criteris seguiran però sí que aquesta no serà una qualificació numèrica, si no més bé una valoració qualitativa del procés que hagin fet durant els mesos de confinament. D'entrada tenen dues propostes, una seria fer un document amb una sèrie d'ítems qualitius, i cada tutor/a marca aquells ítems que s'han complert o no. D'altra banda, s'ha valorat l'opció de realitzar un informe redactat i personalitzat per cada alumne/a.

Pel que fa a les repeticions, al segon trimestre ja s'havien considerat alguns casos, aquells on era molt clar que havien de repetir, repetiran, però altres on hi havia un marge de dubte i que podrien haver millorat aquest trimestre, finalment promocionaran per a l'any que ve.

Aquest centre té facilitats quant a al nivell socioeconòmic i d'implicació de les famílies, per el qual fa que la feina dels docents sigui més profitosa i ajuda a l'alumnat a mantenir el seguiment del curs. D'altra banda, les desigualtats, en l'àmbit econòmic es troben pal·liades i en relació amb l'alumnat NESE, cada tutor/a s'encarrega de què les tasques estiguin adaptades. Per tant, el context, les famílies, la cultura, són factors que ajuden a fer que els deures es desenvolupin d'una forma molt més beneficiosa, o al manco que estableixin unes rutines i un horari.

TAULA COMPARATIVA DELS CENTRES

	CEIP Miquel Porcel	CEIP Nostra Senyora de Robines
Comunicació	<ol style="list-style-type: none"> 1. A través de la plataforma digital <i>ClassDojo</i> 2. A través de telèfons mòbils 3. Inspecció controla la tasca de comunicació amb els infants i les famílies per tal d'evitar absentisme 4. PTSC (Professorat tècnic en Serveis a la Comunitat) intervé en cas d'absentisme o alumant a centres de menors 	<ol style="list-style-type: none"> 1. A través del Bloc d'aula 2. Cada tutor/a proporcionaren l'adreça electrònica dels diferents blocs d'aula 3. Es proporciona l'adreça personal de cada tutor/a a les respectives famílies 4. Enquesta a les famílies per conèixer la seva opinió 5. Dos vídeos setmanals dels tutors/es
Pal·liar les desigualtats	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dia 28 d'abril les famílies amb cita prèvia varen acudir al centre per obtenir els llibres o quaderns d'activitats per mor de la manca de recursos digitals. 2. A causa de la manca de recursos, utilitzen telèfons mòbils, els quaderns d'activitats, enviar fotos o tutories per telèfon. 3. Qüestionari per conèixer quines famílies no disposaven de recursos electrònics 4. Obtenció de targetes SIM per la connexió 5. El/la PT (Mestre de Pedagogia Terapèutica) realitza les adaptacions d'aquests deures en totes les àrees. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prèstec de miniportàtils 2. Obtenció de targetes SIM per la connexió
Tasques enviades	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació d'un horari. 2. Realització d'activitats de dues àrees diferents al dia. 3. Activitats globalitzades 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Creació d'un horari 2. Dues sessions diàries (1r i 2n) tres sessions (3r, 4t, 5è, 6é) 3. Tasques competencials 4. Quaderns d'ortografia i matemàtiques

Avaluació	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promoció de tot l'alumnat aquest curs 2. La nota del tercer trimestre serà la mitjana de la primera i la segona avaluació 3. Aquell alumnat que hagi realitzat més feina tindrà 1 punt més en la nota final. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valoració qualitativa 2. Promoció de tot l'alumnat exceptuant aquells casos molt clars.
------------------	---	---

7. DISCUSSIÓ

Els deures han passat a un primer pla en l'educació dels infants durant el confinament. Tota la feina en l'àmbit educatiu s'ha hagut d'adaptar i trobar mesures per tal de pal·liar aquesta situació i el seguiment del curs s'ha basat en una feina fora del centre i de l'horari escolar, de forma autònoma o amb suport de les famílies, però al cap i a la fi, és un aprenentatge basat en els deures amb absència d'explicacions i d'un suport de qualitat. Com hem comprovat, la realitat dels dos centres és totalment diferent, tant el context on es troba ubicat, com la situació familiar o les desigualtats socioeconòmiques i culturals. Observam com el centre CEIP Miquel Porcel que es troba amb més diversitat i en un context amb un nivell socioeconòmic mig-baix, influeix en el fet que la feina dels deures sigui un indicador de les desigualtats que es viuen al centre. Tenint la necessitat de recórrer a altres entitats per poder resoldre les desigualtats i l'absentisme. Aquest absentisme posa el focus en un problema real que els infants es troben en el seu període educatiu, i és la manca de suport familiar cap al seu aprenentatge. Si no el tenen durant el confinament, podem afirmar quasi segurs que tampoc la tenien quan ens trobaven dins la normalitat i tampoc la tindran quan tornem a l'anomenada, nova normalitat. D'altra banda, a causa de la manca de recursos tecnològics, molts d'alumnes s'hauran trobat en desigualtat d'oportunitat respecte d'altres, ja que la conselleria no ha fet arribar aquells dispositius digitals que quedaven reflectits en el document Instruccions lliurament de dispositius digitals, connexions i/o material didàctic (GOIB, 2020). I que per tant, això haurà provocat la realització de tasques mecàniques de llibres o fitxes, acció totalment contrària al que quedava

especificat en el document de Consideracions sobre les propostes de treball a casa per als alumnes durant la situació de confinament (GOIB, 2020). D'aquesta forma, no s'han pogut complir totalment totes les indicacions proposades pels governs centrals i autonòmics i per tant, hauria fet falta una major col·laboració d'altres entitats (biblioteques o ajuntaments) i dotació de material. Contràriament, en un centre com el CEIP Robines, ubicat en un context socioeconòmic mitjà i amb un menor nombre de diversitat cultural s'obté una resposta més satisfactòria a la feina dels deures i a la continuació del curs escolar. Per tant, reafirmem la gran influència que té el suport familiar en la consecució dels deures. D'altra banda, la dotació del centre en recursos electrònics com tauletes o mini portàtils ha permès el préstec d'aquests per poder pal·liar les desigualtats de condicions que poguéssim tenir l'alumnat. D'aquesta forma, podem comprovar com els deures són una eina que intensifica les desigualtats en els centres i en l'aprenentatge de l'alumnat. A més el suport familiar o la predisposició de la família i l'interès d'aquesta per l'educació del seu fill/a provoca en l'alumnat un enfocament més profund o superficial cap als deures o tasques escolars.

8. CONCLUSIONS

És clar que el tema gira al voltant dels deures escolars, els quals s'han convertit en el mètode de feina pel seguiment de les classes. Aquesta realitat, el confinament, ha provocat que aquells alumnes i famílies que ja es trobaven en situació de risc o amb més dificultats i on l'infant no presentava interès per l'escola i per tant el seu enfocament era superficial, haurà experimentat una experiència negativa per la seva educació, provocant hàbits poc recomanables de feina i falta de motivació cap al seu aprenentatge. La part positiva és que tot això no influirà en el seu expedient acadèmic a causa de la situació tan poc habitual amb la que ens hem trobat immersos.

De la mateixa forma, observem com el nivell socioeconòmic, la cultura, el barri o municipi i la implicació de les famílies afecta totalment o parcialment a la pràctica dels deures escolars i o bé la facilita o l'empitjora establint una sèrie de barreres que fan dificultosa la realització de les tasques o el seguiment del curs.

Però aquesta situació ens hauria de fer reflexionar sobre quines coses haurien de canviar quant als deures escolars. Ja que, ens han posat sobre la taula una problemàtica vigent amb la qual no estem preparats per abordar. Aquesta, ha estat present durant anys a les llars, en les famílies i en l'alumnat. És clar, que no amb un volum de feina tan elevat i amb un gran d'implicació tan alt però d'una forma o d'una altra sempre ha estat present. Aquestes dificultats amb els quals es troben les famílies i l'alumnat per realitzar les tasques fora de l'horari lectiu és la mateixa amb la qual es troben ara. Se sofreix estrès, dificultats per la conciliació familiar i problemes culturals o socioeconòmics que dificulten tot aquest procés. A més l'alumnat NESE, el qual necessita més temps, més adaptacions i més suport es troba sempre immers amb més barreres per al seu aprenentatge.

Per tant, els deures poden ser una eina productiva i enriquidora per a l'alumnat, d'una banda, si l'escola i el mestre fa un bon ús d'aquesta eina i d'altra banda, si l'alumnat adopta un enfocament profund cap a aquests. I de la mateixa forma, poden ser una eina que augmenti les desigualtats i fomenti una mirada negativa cap a l'aprenentatge i cap a l'escola.

D'aquesta forma, després de tota la informació recollida, podem afirmar que la pràctica dels deures és un tema que hauria d'estar sobre la taula per plantejar mesures de canvi, ja que si es vol garantir una educació de qualitat per igual a tot l'alumnat, no podem exigir els mateixos criteris ni volums de feina per a tots i totes si cada infant es troba dins un context social, familiar i cognitiu diferent i per tant, no garantim les mateixes oportunitats, però sí que exigim els mateixos resultats.

Seguint aquesta idea, els deures hauria de ser una pràctica individualitzada, a mètode de repàs i per fomentar hàbits de feina, però adaptada al context escolar i familiar en què es troba l'infant, per així solucionar les necessitats educatives que es presenten en tots i cada un dels infants.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

CEIP María Quintana. (2018-2019). Anexo II documento base sobre tareas escolares en el proceso de aprendizaje. Recuperat de <http://ceipmariaquintana.catedu.es/wp-content/uploads/2019/01/TAREAS-ESCOLARES-CEIP-MAR%C3%8DA-QUINTANA.pdf>

CEIP Miquel Porcel. (2014). Projecte Educatiu de Centre. Recuperat de <https://files.123inventatuweb.com/f2/c9/f2c90de3-506a-4325-9296-9bdabcb9352f.pdf>

CEIP Nostra Senyora de Robines. (2012). Projecte Educatiu de Centre. Recuperat de <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbmxcjHJvYmluZXN8Z3g6NzE3MWM0NzU3MjJjZmI3Ng>

Change.org. (2020). ANPE IB. DocentsDesdeCasa. Recuperat de <https://www.change.org/p/mestres-i-professors-docentsdesdecasa>

Conselleria Educació i Universitat Direcció General Planificació , Ordenació i Centres –GOIB. (2017). *Instruccions sobre deures o tasques escolars per a la llar*. Recuperat de <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=3172727&coduo=36&lang=ca>

Conselleria d'Educació i Universitat, CEIP s'Hort des Fassers. (2018). Document sobre deures o tasques escolars a la llar. Recuperat de <https://www.fassers.org/wp-content/uploads/2018/04/Deures-i-tasques-a-la-llar-1.pdf>

Conselleria d'Educació Universitat i Recerca. (2020). Consideracions sobre les propostes de treball a casa per als alumnes durant la situació de confinament. Recuperat de <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4112264&coduo=7&lang=ca>

Conselleria d'Educació Universitat i Recerca. (2020). Instruccions lliurament de dispositius digitals, connexions i/o material didàctic. Recuperat de <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4112264&coduo=7&lang=ca>

Deberes. (s.f). En el Diccionario de la Real Academia Española (23ª ed.). Recuperat de <https://dle.rae.es/>

Deures. (s.f). En el Diccionari de la Llengua Catalana. Recuperat de <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0>

EURYDICE .(2012). Cifras clave para la educación en Europa 2012. doi: 10.2797/86046. Recuperat de https://sede.educacion.gob.es/publiventa/download.action?f_codigo_agc=15849_19&request_locale=es

Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes. (2017). Debat sobre el paper dels deures a l'escola. Recuperat de <https://www.fapamallorca.org/debat-sobre-el-paper-dels-deures-a-lescola/>

Federació d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes. (2020). Reclamam mesures urgents de conciliació de la vida familiar i laboral. Recuperat de <https://www.fapamallorca.org/reclamam-mesures-urgents-de-conciliacio/>

Filgueira, C. (2018, 22 de febrero). El debate de hoy. ¿Tienes deberes para mañana?. Una polémica interminable entre las familias y los colegios. Recuperat de <https://eldebatedehoy.es/educacion/deberes-colegio-familia/>

Gestionando Hijos. *Eva Bailén, autora de Cómo sobrevivir a los deberes de tu hijo: “Los deberes no tienen por qué ser lo más importante y no debes sentirte en la obligación de vivir con ellos”*. Recuperat de <https://gestionandohijos.com/eva-bailen-autora-de-como-sobrevivir-a-los-deberes-de-tu-hijo-los-deberes-no-tienen-por-que-ser-lo-mas-importante-y-no-debes-sentirte-en-la-obligacion-de-vivir-con-ellos/>

Instituto Nacional de Evaluación Educativa. (2017). Inee Blog. ¿Influyen los deberes en el rendimiento escolar?. Recuperat de <http://blog.intef.es/inee/2017/05/08/influyen-los-deberes-en-el-rendimiento-escolar/>

Junta de Castilla y León. (s.f). Oportunidad de los deberes escolares. Sugerencias y Orientaciones. Recuperat de https://www.concapa.org/content/uploads/2016/11/08_Documento-DEBERES.pdf

Ley orgánica 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación, Boletín Oficial del Estado, 45188 § 25037 (2002). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/2002/12/24/pdfs/A45188-45220.pdf>

Ley 26/2018, de 21 de diciembre, de derechos y garantías de la infancia y la adolescència, Boletín Oficial del estado, 39 (2018) . Recuperat de <https://www.boe.es/buscar/pdf/2019/BOE-A-2019-1986-consolidado.pdf>

Ley 9/2019, de 19 de febrero, de la atención y los derechos de la infancia y la adolescencia de las Illes Balears, Boletón Oficial del Estado, 89 § 5578 (2019). Recuperat de <https://www.boe.es/eli/es-ib/1/2019/02/19/9/dof/spa/pdf>

López, I. P. (2016). *Deberes escolares, aprendizaje y rendimiento académico en estudiantes de educación primaria* .(Tesis Doctoral). Recuperat de https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/16138/PanLopez_Irene_TD_2015.pdf?sequence=4&isAllowed=y

- López, J. (2016). El Confidencial. *La regulación de los deberes como síntoma*. Recuperat de https://blogs.elconfidencial.com/economia/big-data/2016-12-20/regulacion-deberes-colegio-ninos-sintoma_1305832/.
- March, M. (2020). Conselleria d'Educació Universitat i Recerca. *Resolució del conseller d'Educació, Universitat i Recerca de 16 d'abril de 2020 per la qual s'aproven amb caràcter extraordinari les instruccions complementàries, a causa de l'epidèmia del COVID 19, per avaluar l'aprenentatge dels alumnes del segon cicle d'educació infantil i de l'educació primària a les Illes Balears per al curs 2019-2020*. Recuperat de <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4158735&coduo=36&lang=ca>
- March, M. (2020). Conselleria d'Educació Universitat i Recerca. *Instruccions de la conselleria d'educació, universitat i recerca per a l'organització i el funcionament dels centres docents les illes balears durant el període de suspensió temporal de l'activitat educativa presencial*. Recuperat de <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4110761&coduo=36&lang=ca>
- Martínez, I. P., & Bailén, E. (2016). Deberes escolares: el reflejo de un sistema educativo. *Avances en Supervisión Educativa*, (25), 1-36. Recuperat de <https://avances.adide.org/index.php/ase/article/view/543/383>
- Morante, A. (2020). Conselleria d'Educació Universitat i Recerca. *Desescalada educativa: missatge tramés als equips directius*. Recuperat de <https://anpebalears.es/notices+desescalada+educativa+missatge+tram%C3%A9s+als+equips+directius-id=115526>
- Murillo, F., Martízen, C. (2014). Las tareas para casa como recurso para una enseñanza de calidad. . *Revista de Psicología y Educación*. 9 (2), 31-44. Recuperat de <http://www.revistadepsicologiayeducacion.es/pdf/20140902.pdf>

OECD. (2014). Pisa in Focus. ¿Perpetúan los deberes las desigualdades en educación?. Recuperat de <https://www.educacionyfp.gob.es/dctm/inee/pisa-in-focus/pisa-in-focus-n46-esp.pdf?documentId=0901e72b81dd8668>

Orden EFP/365/2020, de 22 de abril, por la que se establecen el marco y las directrices de actuación para el tercer trimestre del curso 2019-2020 y el inicio del curso 2020-2021, ante la situación de crisis ocasionada por el COVID-19, Boletín Oficial del Estado, 114 § 4609 (2020). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/2020/04/24/pdfs/BOE-A-2020-4609.pdf>

Orden SND/399/2020, de 9 de mayo, para la flexibilización de determinadas restricciones de ámbito nacional, establecidas tras la declaración del estado de alarma en aplicación de la fase 1 del Plan para la transición hacia una nueva normalidad, Boletín Oficial del estado, 130 § 4911 (2020). Recuperat de <https://boe.es/boe/dias/2020/05/09/pdfs/BOE-A-2020-4911.pdf>

Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria, Boletín Oficial del Estado, 52, § 2222 (2014). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/2014/03/01/pdfs/BOE-A-2014-2222.pdf>

Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, por el que se declara el estado de alarma para la gestión de la situación de crisis sanitaria ocasionada por el COVID-19. Boletín Oficial del Estado, 67 § 3692 (2020). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/2020/03/14/pdfs/BOE-A-2020-3692.pdf>

Resolucion 1964, de 29 de noviembre, de la Dirección General de Enseñanza Primaria recomendando determinadas limitaciones a las tareas que se encomiendan a los escolares para su realización en el hogar, Boletín Oficial del Estado, 13578 (1964). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/1964/11/26/pdfs/A15578-15578.pdf>

Resolució 1973, de 18 de octubre, de la Direcció General de Ordenació Educativa per la que se donen normes sobre la realització de treballs escolars fora dels Centres d'Educació Bàsica, Boletí Oficial de l'Estat, 20140 (1973). Recuperat de <https://www.boe.es/boe/dias/1973/10/18/pdfs/A20140-20141.pdf>

Sánchez Lissen, E. (2015). Los deberes escolares en casa. *Diálogo familia colegio*, 309, 29-38. Recuperat de <https://repositorio.unican.es/xmlui/bitstream/handle/10902/8837/PelazTresgalloSara.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Sánchez Vales, B. (2014). *Deberes escolares, motivación y rendimiento en el área de matemáticas*. (Tesis Doctoral). Recuperat de https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/13903/S%c3%a1nchezVales_Benigno_TD_2014.pdf?sequence=4&isAllowed=y

STEI. (2020, 13 de maig). STEI Eseny Públic. Més del 93% dels docents reclamen que no es reobrin els centres fins al setembre. Recuperat de <http://www.stei.cat/publica/index.php/informacio-general/5185-mes-del-93-dels-docents-reclamen-que-no-es-reobrin-els-centres-fins-al-setembre>

STEI. (2020, 13 de maig). STEI Eseny Públic. L' STEI exposa davant Conselleria que una gran majoria del professorat reclama que el retorn a les aules sigui al setembre. Recuperat de <http://www.stei.cat/publica/index.php/informacio-general/5186-l-stei-exposa-davant-conselleria-que-una-gran-majoria-del-professorat-reclama-que-el-retorn-a-les-aules-sigui-al-setembre>

Tasques escolars. (s.f). En el Diccionari de la Llengua Catalana. Recuperat de <http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0>

- Tornaría, G., del Luján, M., Guerra, A., Prato, S., & Barrera, P. (2009). Los deberes escolares en el marco de las relaciones familia-escuela. *Ciencias Psicológicas*, 3(2), 219-224. Recuperat de http://www.scielo.edu.uy/scielo.php?pid=S1688-42212009000200010&script=sci_arttext
- Valle, A., Núñez J., Rosário, P., Fernández, R., Suárez, J., Muñiz, J.(2014). Tareas escolares en el hogar y rendimiento en matemáticas: una aproximación multinivel con estudiantes de Enseñanza Primaria. *Revista de Psicología y Educación*. 9 (2), 15-24. Recuperat de <http://www.revistadepsicologiayeducacion.es/pdf/20140902.pdf>
- Valle, A., Regueiro-Fernández, B., Suárez-Fernández, N., Núñez-Pérez, J. C., Rosário, P., & Pan-López, I. (2017). Rendimiento académico, enfoques de trabajo e implicación en los deberes escolares. *MAGIS. Revista Internacional de Investigacion en Educacion*, 10(20), 123-142. Recuperat de <https://www.redalyc.org/pdf/2810/281056021008.pdf>
- Valle, A., Pan, I., Núñez, J. C., Rosário, P., Rodríguez, S., & Regueiro, B. (2015). Deberes escolares y rendimiento académico en Educación Primaria. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, 31(2), 562-569. Recuperat de <https://revistas.um.es/analesps/article/view/analesps.31.2.171131/175611>